

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลวังศาล ปี ๒๕๖๖- ๒๕๗๐

จัดทำโดย
นางสาวปณิชา น้อยวังทอง
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
รายบุคคล ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๑

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ ลักษณะภูมิประเทศ

๓

๒.๒ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๓

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๔

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ปริมาณน้ำฝน

๖

๓.๒ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๗

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

๘

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของตำบลชัยเปิบ

๘

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๙

๖.๒ จำนวนสมาชิกและแรงงาน

๙

๖.๓ ข้อมูลรายได้เฉลี่ยของเกษตรกร

๑๐

๖.๔ การถือครองที่ดิน

๑๑

๖.๕ การศึกษา

๑๑

๖.๖ สาธารณสุข

๑๑

๖.๗ วัฒนธรรม ประเพณี โบราณวัตถุ โบราณสถานที่สำคัญ

๑๒

๖.๘ สถานที่และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

๑๒

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑๒

๘ องค์กรและสถาบันต่างๆ

๑๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลวังศาล	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๕
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๕
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๒๐
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๓
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๓
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา แนวทางแก้ไข	๓๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลวังศาล	
๑. แนวทางการพัฒนา	๔๐
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๔๓
ภาคผนวก	
โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	๔๖
โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	๔๘
โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๕๐
โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน	๕๑

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๒
ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๒
ตารางที่ ๓ ตารางแสดงชุดดินและความเหมาะสมในการปลูกพืช	๔
ตารางที่ ๔ ตารางแสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ปี ๒๕๖๖ (หน่วยวัด มม.)	๖
ตารางที่ ๕ ตารางแสดงระดับอุณหภูมิสูงสุด – ต่ำสุด (หน่วยวัด Degrees Celsius)	๗
ตารางที่ ๖ เส้นทางระหว่างตำบลกับพื้นที่ภายนอกและระหว่างภายในตำบลท้ายดง	๘
ตารางที่ ๗ แหล่งน้ำที่อยู่ในเขตตำบลวังศาล	๘
ตารางที่ ๘ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลวังศาล	๙
ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ตำบลวังศาล	๙
ตารางที่ ๑๐ จำนวนสมาชิกและแรงงาน	๙
ตารางที่ ๑๑ ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลวังศาล	๑๑
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลวังศาล	๑๒
ตารางที่ ๑๓ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลวังศาล	๑๓
ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับลงทะเบียน	๑๔
ตารางที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๕
ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๖
ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๖
ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๗
ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๘
ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลวังศาล	๑๘
ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๘
ตารางที่ ๒๒ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๙
ตารางที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการทำงานข้าวตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๒๐
ตารางที่ ๒๔ แสดงประเภทดินในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๒๐
ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ)สำหรับปลูกข้าว ตำบลวังศาล	๒๓
ตารางที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล	๒๔
ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลวังศาล	๒๕
ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๒๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล	๒๘
ตารางที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล	๒๙
ตารางที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล	๒๙
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๓๑
ตารางที่ ๓๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล	๓๒
ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล	๓๓
ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล	๓๔
ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๓๕
ตารางที่ ๓๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๗
ตารางที่ ๓๘ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๓๘

สารบัญรูป

	หน้า
ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตตำบลวังศาล	๑
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอวังโป่ง	๔
ภาพที่ ๓ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี	๖
ภาพที่ ๔ แสดงกราฟรายได้ในภาคเกษตรตำบลวังศาล	๑๐
ภาพที่ ๖ แสดงกราฟเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ย-หนี้สินเฉลี่ยในภาคการเกษตรตำบลวังศาล	๑๐
ภาพที่ ๗ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง	๑๓
ภาพที่ ๘ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลวังศาล	๑๕
ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลวังศาล	๑๖
ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลวังศาล	๑๗
ภาพที่ ๑๑ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลวังศาล	๑๘
ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลวังศาล	๒๐
ภาพที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินประเภทดินในพื้นที่ลาดชันสูง ตำบลวังศาล	๒๑
ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินประเภทดินในพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลวังศาล	๒๑
ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลวังศาล	๒๒
ภาพที่ ๑๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลวังศาล	๒๒
ภาพที่ ๑๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลวังศาล	๒๓
ภาพที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล	๒๔
ภาพที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล	๒๕
ภาพที่ ๒๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลวังศาล	๒๕
ภาพที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลวังศาล	๒๖
ภาพที่ ๒๒ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์	๒๗
ภาพที่ ๒๓ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ)สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๘
ภาพที่ ๒๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์(พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล	๒๘
ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล	๒๙
ภาพที่ ๒๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล	๓๐
ภาพที่ ๒๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล	๓๐
ภาพที่ ๒๘ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของตำบลวังศาล	๓๑
ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ)สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล	๓๒
ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล	๓๓
ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล	๓๔
ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล	๓๔
ภาพที่ ๓๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังในตำบลวังศาล	๓๖
ภาพที่ ๓๔ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลังของตำบลวังศาล	๓๖

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง

ตำบลวังศาล ตั้งอยู่ทางทิศใต้ ของอำเภอวังโป่ง มีระยะห่างออกไปประมาณ ๑๒ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๖๘,๗๕๐ ไร่ (๑๕๑ ตารางกิโลเมตร) เป็นพื้นที่การเกษตร ๓๖,๓๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘ ของพื้นที่ทั้งหมด

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

ขนาดพื้นที่ตำบลวังศาล มีพื้นที่ประมาณ ๑๕๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๙๔,๓๗๕ ไร่ แบ่งเขตการปกครอง หมู่บ้านเป็น ๑๒ หมู่บ้าน

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลวังโป่งและตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลพุดบาท อำเภอนนทบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่งและตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงขอบเขตติดต่อตำบลวังศาล
(ที่มา องค์การบริหารส่วนตำบลวังศาล พศ.๒๕๖๘)

๑.๒ การแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนหมู่บ้านและจำนวนประชากรและครัวเรือน

หมู่บ้าน	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านวังศาล	๒๓๙	๒๙๐	๕๒๙	๑๙๙
๒	บ้านวังชุมนุ้ม	๓๗๑	๓๖๐	๗๓๑	๒๕๘
๓	บ้านดงลึก	๒๑๘	๑๙๙	๔๑๗	๑๔๖
๔	บ้านเนินคาย	๑๕๔	๑๕๐	๓๐๔	๑๔๗
๕	บ้านวังแช่กลอย	๓๑๘	๓๑๗	๖๓๕	๒๐๕
๖	บ้านกุดพันสะเดา	๑๔๔	๑๓๘	๒๘๒	๙๓
๗	บ้านโคกหนองแสง	๑๑๖	๙๗	๒๑๓	๗๘
๘	บ้านวังแดงเหนือ	๑๓๔	๑๖๖	๓๐๐	๙๙
๙	บ้านคลองไทร	๑๔๔	๑๕๙	๓๐๓	๙๓
๑๐	บ้านดงเจริญ	๒๔๔	๑๖๕	๕๒๙	๑๘๒
๑๑	บ้านโคกเจริญ	๒๗๖	๓๑๔	๕๙๐	๑๘๒
๑๒	บ้านภูเขาทอง	๑๗๓	๑๖๓	๓๓๖	๙๗
รวม		๒,๕๓๓	๒,๖๔๘	๕,๑๘๑	๑,๗๗๙

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวังโป่ง กรกฎาคม ๒๕๖๘

- การบริหารส่วนราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๒ หมู่บ้าน
- ตารางที่ ๒ แสดงเขตการปกครอง ตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านวังศาล
๒	บ้านวังชุมนุ้ม
๓	บ้านดงลึก
๔	บ้านเนินคาย
๕	บ้านวังแช่กลอย
๖	บ้านกุดพันสะเดา
๗	บ้านโคกหนองแสง
๘	บ้านวังแดงเหนือ
๙	บ้านคลองไทร
๑๐	บ้านดงเจริญ
๑๑	บ้านโคกเจริญ
๑๒	บ้านภูเขาทอง

ที่มา:ที่ว่าการอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๓ ตารางสรุปเขตการปกครอง ตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

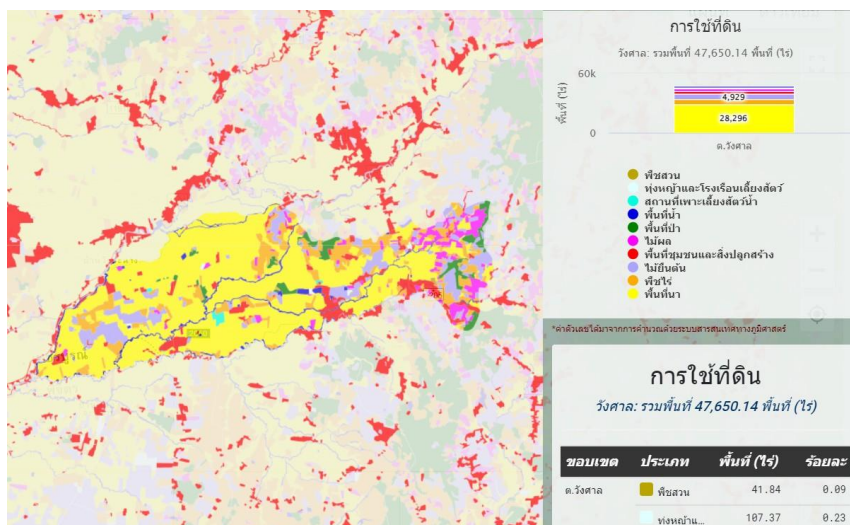
หมู่บ้าน	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
๑. บ้านวังศาล		๑๙๙
๒. บ้านวังชุมนุ้ม		๒๕๘
๓. บ้านดงลึก		๑๔๖
๔. บ้านเนินคาย		๑๔๗
๕. บ้านวังแช่กลอย		๒๐๕
๖. บ้านกุดพันสะเดา		๙๓
๗. บ้านโคกหนองแสง		๗๘
๘. บ้านวังแดงเหนือ		๙๙
๙. บ้านคลองไทร		๙๓
๑๐. บ้านดงเจริญ		๑๘๒
๑๑. บ้านโคกเจริญ		๑๘๒
๑๒. บ้านภูเขาทอง		๙๗
รวม		

ที่มา: ที่ว่าการอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลวังศาล ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอวังโป่ง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอวังโป่งจังหวัดเพชรบูรณ์ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตรตำบลวังศาลมีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม และเนินเขาสลับกับลูกคลื่น สภาพดินมีลักษณะเป็นกรวดปนทราย แหล่งน้ำธรรมชาติ ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี พื้นที่ส่วนใหญ่ต้องอาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร และต้องสูบน้ำบาดาลใช้ในการทำเกษตรนอกฤดูกาล

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ตำบลวังศาล

๒.๒ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ลักษณะของเนื้อดิน สมรรถนะของดิน และความเหมาะสมของดินของตำบลวังศาล ตามหน่วยแผนที่ดิน ชุดดินหรือดินกลุ่มใหญ่ สามารถแบ่งออกได้ ๑๕ หน่วย ดังนี้

๑. หน่วยแผนที่ที่ ๖ (ดินชุดเชียงราย) ดินในหน่วยแผนที่ดินนี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนเป็นสีเทาแก่ ดินล่างสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อน หรือสารเคมีจำพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย กลุ่มดินชนิดนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึกมาก ไม่มีการระบายน้ำเป็นบริเวณพื้นที่ราบ ดินมีความสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรด ถึงกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดินประมาณ ๔.๕ - ๕.๖

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ของที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าว ใช้ทำนา และถ้ามีการชลประทานดีใช้ปลูกพืชล้มลุกได้ในฤดูแล้งได้

๒. หน่วยแผนที่ที่ ๗ (ดินชุดนครปฐม) ดินในหน่วยแผนที่ดินนี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวมีสีเทาหรือน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำเป็นดินลึก ระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เป็นบริเวณพื้นที่ราบค่อนข้างเรียบ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดแก่ถึงค่อนข้างอ่อน มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๗.๕

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว ใช้ในการทำนา และปลูกพืชฤดูแล้ง ถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดี สามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

๓. หน่วยแผนที่ที่ ๑๕ (ดินชุดแม่สาย) ดินในหน่วยแผนที่นี้ เนื้อดินเป็นดินเหนียวปนทรายเป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบในพื้นที่ราบและค่อนข้างราบ เป็นดินลึกมากมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๘.๐ การใช้ประโยชน์ของดินชุดนี้ โดยทั่วไป ไม่มีปัญหาแม้ดินบางแห่งมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ แต่สามารถที่จะปรับปรุงได้ไม่ยาก ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกพืชฤดูแล้ง

๔. หน่วยแผนที่ที่ ๑๗ (ดินชุดร้อยเอ็ด) ดินในหน่วยแผนที่ดินนี้ เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายส่วนดินชั้นล่างเป็นดินเหนียว หรือดินร่วนปนดินเหนียว ที่มีกรด หรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา และพบจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดง ปะปนอยู่ ได้ชั้นลูกรังอาจพบดินเหนียวที่มีศิลาแลงอ่อนปะปนเกิดจากต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทับถมบนชั้นหินผุ เป็นบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบเป็นดินตื้น การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ส่วนมากมีปฏิกริยาเป็นดินกรดถึงกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุดนี้ได้แก่ เป็นดินตื้น ส่วนใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำบางมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นกรด ส่วนมากใช้ประโยชน์ในการทำนา

๕. หน่วยแผนที่ที่ ๒๙ (ดินชุดปากช่อง) เป็นบริเวณกลุ่มพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวพองตัวของดิน และหินหลายชนิด มีเนื้อดินละเอียด พบบริเวณที่ดินเป็นลูกคลื่น ไปจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาเป็นกรดถึงกรดแก่มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในช่วงฤดูการเพาะปลูกพืชอาจขาดน้ำได้ หากฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน ส่วนในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปัจจุบันในพื้นที่ดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ และไม้ผลต่างๆ

๖. หน่วยแผนที่ที่ ๓๗ (ดินชุดบ่อไทย) ดินในหน่วยแผนที่ดินนี้ เป็นดินกลุ่มที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนในดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินปนเศษหิน หรือปนชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็นดินสีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดง และมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมากดินบริเวณนี้เป็น

คลื่น มีความลาดเท ๒ - ๕% เป็นดินลึกมีการระบายน้ำปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงต่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

๗. หน่วยแผนที่ที่ ๓๖ (ดินชุดเชียงใหม่) เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วน หรือดินร่วนปนทรายละเอียด เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง มีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๗.๐ ปัจจุบันพื้นที่เป็นดินนา และที่อยู่อาศัย

๘. หน่วยแผนที่ที่ ๓๑ (ดินชุดเลย) หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง และสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัว พุพังของดินหลายๆ ชนิด พบบริเวณพื้นที่ตอนที่เป็นลูกคลื่น ลอนลาดถึงลอนชัน เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๗.๐

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินของหน่วยแผนที่นี้ได้แก่ บริเวณที่มีความลาดชัน จะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

๙. หน่วยแผนที่ที่ ๓๕ (ดินชุดด่านซ้าย) หน่วยแผนที่ดินชุดนี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวพุพังของหินเนื้อหยาบ เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในบริเวณที่มีความลาดชันสูง จะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าว ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่วต่างๆ บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้นบางชนิด

๑๐. หน่วยแผนที่ที่ ๔๖ (ดินชุดสุรินทร์) หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่ส่วนใหญ่มีเนื้อดินพวกดินเหนียวปนกรวด หรือปนลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดง พบบริเวณพื้นที่ตอนมีลักษณะเป็นลูกคลื่น เป็นดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๗.๐

ปัญหาสำหรับการใช้ประโยชน์ดินได้แก่ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

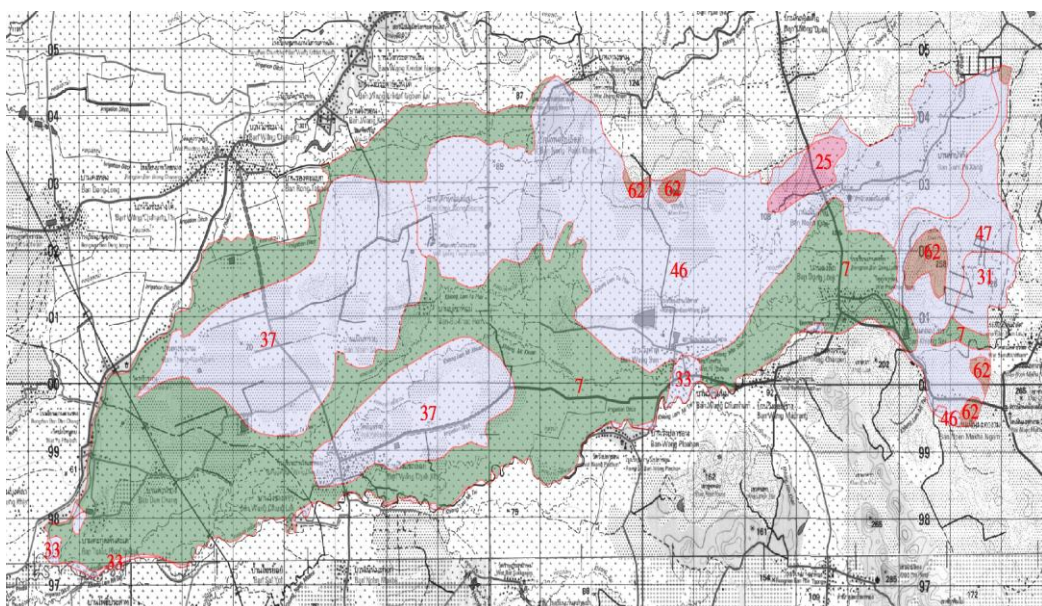
ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว มีการปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย และปอ บางแห่งเป็นทุ่งหญ้า และป่าละเมาะ หรือมีการปลูกป่าทดแทน

๑๑. หน่วยแผนที่ที่ ๔๗ (ชุดดินนครสวรรค์) หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นพวก

ดินเหนียว หรือดินร่วนมีเศษหินปะปนอยู่มาก มักพบชั้นหินพื้นต่ำกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากการสลายตัวพุพังของหินเนื้อละเอียดมีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงด่าง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินได้แก่ เป็นดินตื้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นบริเวณมาก มีลาดชันสูง มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินสูง

๑๒. หน่วยแผนที่ที่ ๔๘ (ดินชุดแม่ริม) หน่วยแผนที่นี้เป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินก้อนบน ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินตื้นกว่า ๕๐ ซม. มีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชันถึงเนินเขาจนถึงเป็นดินตื้นมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินได้แก่ ดินตื้นมากบริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดชะล้างพังทลายได้ง่าย

ภาพที่ ๓ ข้อมูลกลุ่มชุดดินตำบลวังศาล (ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

มีลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบมรสุม ๓ ฤดู แบบเขตร้อนชื้น อากาศ จะร้อน แห้งแล้ง ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาว ในช่วงเดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ฤดูร้อนอากาศจะร้อนแห้งแล้ง ในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน อุณหภูมิสูงสุด ๔๐ องศาเซลเซียส และต่ำสุดประมาณ ๑๘ องศาเซลเซียส และเริ่มฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม ฝนทั้งช่วงเดือนกรกฎาคม และฝนจะหยุดตกในช่วงเดือนตุลาคม ๒,๗๘๑.๗๐ มิลลิเมตรต่อปี

๓.๒ ฤดูกาล

๑. ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึง เดือนพฤษภาคม
๒. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึง เดือนกันยายน
๓. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึง เดือนมกราคม

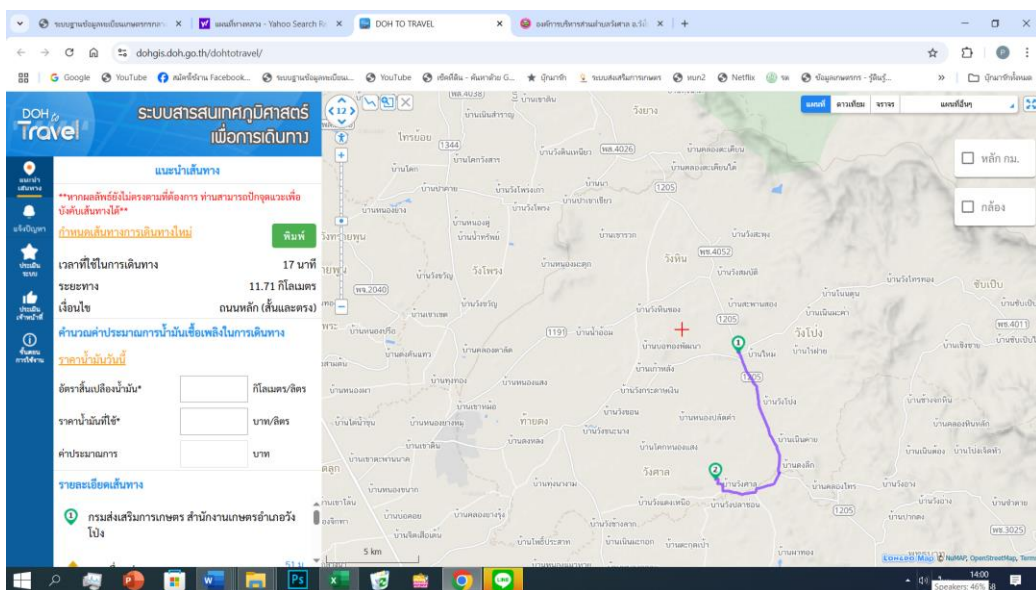
๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ทางหลวงแผ่นดิน จำนวน ๑ สาย คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒๐๕ (วังโป่ง - วังหิน) ผ่านพื้นที่หมู่ที่ ๙ บ้านคลองไทร ถึงหมู่ที่ ๔ บ้านเนินคาย ตำบลวังศาล มีระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร

ทางหลวงชนบท จำนวน ๑ สาย คือ ทางหลวงชนบทสายดงลึก - วังแช่กลอย เริ่มต้นจาก หมู่ที่ ๓ บ้านดงลึกถึงหมู่ที่ ๕ บ้านวังแช่กลอย ระยะทาง ๑๑ กิโลเมตร

ถนนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังศาล ใช้เส้นทางคมนาคมขนส่งระหว่างหมู่บ้านและตำบลใกล้เคียงเป็นถนนคอนกรีต จำนวน ๓๗ สาย ถนนลาดยาง ๓ สาย ถนนลูกรัง จำนวน ๕๘ สาย

ภาพที่ ๔ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง

(ที่มา กรมทางหลวง พ.ศ.๒๕๖๘)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัด อำเภอและตำบลสามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีเส้นทางหลวงดังนี้

๑. ถนนเชื่อมระหว่างตำบล/อำเภอ ถนนชนแดน – วังหิน เชื่อมระหว่างตำบลวังศาลกับตำบลวังโป่ง
๒. ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน
  - ถนนเชื่อมระหว่าง ม. ๑ ถึง ม. ๒, ๑๑
  - ถนนเชื่อมระหว่าง ม. ๑ ถึง ม. ๘, ๕
  - ถนนเชื่อมระหว่าง ม. ๑ ถึง ม. ๗
  - ถนนเชื่อมระหว่าง ม. ๑ ถึง ม. ๙
  - ถนนเชื่อมระหว่าง ม. ๑ ถึง ม. ๖
๓. ถนนเพื่อการขนส่งผลผลิต
  - ถนนชนแดน – วังหิน
  - จากวังศาล – วังโป่ง
  - จากวังศาล – ชนแดน

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ตำบลวังศาล มีแหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง และอ่างเก็บน้ำ ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติในตำบลท้ายดง ประกอบด้วย

แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองจำนวน	๑๕ แห่ง
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่	
อ่างเก็บน้ำ ๘๙๙, ๘๓๓	จำนวน ๓ แห่ง
ถนนน้ำล้น	จำนวน ๑๒ แห่ง
ฝายกักเก็บน้ำ	จำนวน ๑๒ แห่ง
ประปาหมู่บ้าน	จำนวน ๑๐ แห่ง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑. คลองลำหมีตาย ไหลผ่านหมู่ ๑-๓, ๕-๖, ๘-๙, ๑๑-๑๒ ใช้ได้ดีในฤดูฝน
๒. คลองลำหมีชวน ไหลผ่านหมู่ ๑, ๒, ๔-๗, ๑๑ ใช้ได้ดีในฤดูฝน
๓. คลองลำตาไถ ไหลผ่านหมู่ ๕-๗, ๑๑ ใช้ได้ดีในฤดูฝน

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลวังศาล ประชากรมีอาชีพหลักคือเกษตรกรรมมีพื้นที่การเกษตร ๓๐,๖๗๑ ไร่ (ร้อยละ ๑๓ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา:องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายดงและเทศบาลท้ายดง พ.ศ. ๒๕๖๗) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ๑.กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน ๒๕๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๒๖ ราย วิสาหกิจชุมชน ๑๒ แห่ง สมาชิก ๑๙๖ และกลุ่มเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๓ ราย

ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลวังศาล ปี ๒๕๖๘

ตำบล	เนื้อที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ ปลูกข้าว (ไร่)	พื้นที่ปลูก ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ (ไร่)	พื้นที่ปลูก มันสำปะหลัง (ไร่)	พื้นที่ปลูก ยางพารา (ไร่)	พื้นที่ปลูก ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	พื้นที่ปลูก มะม่วง (ไร่)	พื้นที่ปลูก มะขาม (ไร่)
วังศาล	๒๒,๑๑๕	๑๗,๔๓๐	๒,๘๕๐	๑๑๖	๕๓๒	๕๒๙	๖๕๘	๐

ที่มา : <http://www.farmer.doe.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๕ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
วังศาล	๔๗๙	๗๙๒	-	๔๑๑	๕๘๙	๑๔,๓๗๕	๑,๔๒๖	๑๒๒	๗๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอวังโป่ง, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๒ จำนวนครัวเรือน

ตำบลวังศาล มีประชากรทั้งหมด ๕,๑๘๑ คน จำนวน ครัวเรือนจำนวน ๑,๗๗๙ ครัวเรือน
 ตารางที่ ๖ จำนวนประชากรและครัวเรือน

หมู่ ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ครัวเรือน เกษตรกร	จำนวนประชากร		
		ทั้งหมด		ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านวังศาล	๑๙๒	๑๑๒	๒๓๙	๒๙๐	๑๙๙
๒	บ้านวังขุมนม	๒๔๙	๑๑๔	๓๗๑	๓๖๐	๒๕๘
๓	บ้านดงลึก	๑๓๔	๕๖	๒๑๘	๑๙๙	๑๔๖
๔	บ้านเนินคาย	๑๑๙	๕๖	๑๕๔	๑๕๐	๑๔๗
๕	บ้านวังแช่กลอย	๑๒๔	๗๓	๓๑๘	๓๑๗	๒๐๕
๖	บ้านกุดพันสะเดา	๕๔	๔๐	๑๔๔	๑๓๘	๙๓
๗	บ้านโคกหนองแสง	๗๐	๔๘	๑๑๖	๙๗	๗๘
๘	บ้านวังแดงเหนือ	๗๒	๓๐	๑๓๔	๑๖๖	๙๙
๙	บ้านคลองไทร	๘๗	๑๗	๑๔๔	๑๕๙	๙๓
๑๐	บ้านดงเจริญ	๑๗๒	๕๓	๒๔๔	๑๖๕	๑๘๒
๑๑	บ้านโคกเจริญ	๑๗๖	๑๐๖	๒๗๖	๓๑๔	๑๘๒
๑๒	บ้านภูเขาทอง	๙๐	๓๙	๑๗๓	๑๖๓	๙๗

ที่มา: สำนักทะเบียนอำเภอวังโป่ง พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๓ การศึกษา

ตำบลวังศาลมีโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ อยู่ ๓ แห่ง ได้แก่

โรงเรียนบ้านวังแช่กลอย หมู่ที่ ๕

โรงเรียนบ้านวังศาล หมู่ที่ ๑๑

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ ศูนย์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังศาล หมู่ที่ ๒

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านดงลึก หมู่ที่ ๓

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังแช่กลอย หมู่ที่ ๕

ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลวังศาล หมู่ที่ ๒

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลวังศาล หมู่ที่ ๓

๖.๔ การสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังศาล จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่บ้านวังศาล หมู่ที่ ๒

สถานพยาบาลสาธารณสุขบ้านวังแดงเหนือ จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่บ้านวังแดงเหนือ หมู่ที่ ๘

อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐

๖.๕ ประเพณีและวัฒนธรรม

ประเพณีและงานประจำปี ประเพณีงานสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ งานประเพณีตักบาตรวันเข้าพรรษา และออกพรรษา (ตักบาตรเทโว) ชาวตำบลวังศาลปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นประจำทุกปี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้านตำบลวังศาล ได้แก่ การทอผ้าด้วยกี่กระตุก ทำขนม เป็นต้น

ภาษาถิ่น ภาษาถิ่นของตำบลวังศาล มี ๒ กลุ่มภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นไทยกลาง เป็นภาษาที่ใช้พูดทั่วไปในเขตตำบลวังศาลและจังหวัดเพชรบูรณ์ เพราะตำบลวังศาลเป็นตำบล ที่มีประชากรมาจากหลายท้องที่อพยพเข้ามา จึงใช้ภาษาถิ่นไทยกลางในการสื่อสาร แต่การใช้ภาษาจะมี ศัพท์ภาษาเดิมผสมผสานกันบ้าง กลุ่มภาษาหล่ม เป็นภาษาถิ่นที่ใช้กันในเขตอำเภอตอนบน ได้แก่ อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก ภาษาพูดเป็นภาษาถิ่นดั้งเดิมครั้งอพยพ มาจากเมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว ภาษาหล่มมีการใช้ศัพท์คล้ายกับภาษาอีสาน แต่แตกต่างกันที่ สำเนียง ภาษาหล่มจะมี สำเนียงคล้ายกับภาษาลาวที่ใช้พูดในเมืองหลวงพระบาง ในตำบลต่างๆ ในแต่ละอำเภอ สำเนียงพูดจะแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ภาษาสื่อสารกันได้เพราะใช้ศัพท์ใกล้เคียงกัน ปัจจุบันความสะดวกทางการคมนาคมและการใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง จึงทำให้ภาษาไทยถิ่นกลางปะปนกับภาษาหล่ม เช่น พูดสำเนียงภาษาหล่มโดยใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นภาคกลาง

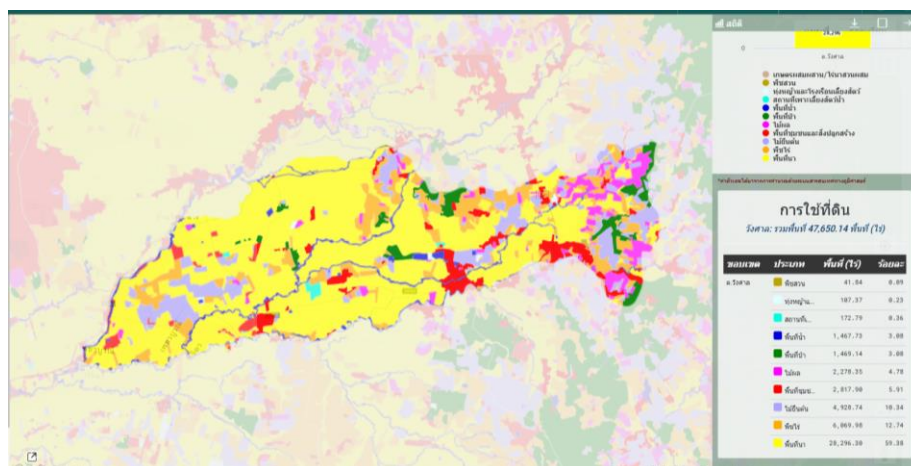
ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลวังศาล นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ตามลำดับ

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ตำบลวังศาล มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔๗,๖๕๐ ไร่ ร้อยละ ๕๙.๓๘ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา ๒๘,๒๙๖ ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่ป่า ๖,๐๖๙ ไร่

ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	๒๘,๒๙๖	๕๙.๓๘
พื้นที่ป่า	๑,๕๖๙	๓.๐๘
พืชไร่	๖,๐๖๙	๑๒.๗๔
ไม้ยืนต้น	๔,๙๒๘	๑๐.๓๔
ไม้ผล	๒,๒๗๘	๔.๗๘
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒,๘๑๗	๕.๙๑
พื้นที่น้ำ	๑,๕๖๗	๓.๐๘
พืชสวน	๔๑.๘๔	๐.๐๙

ภาพที่ ๖ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลวังศาล
(ที่มา <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๗)

๘. องค์กรและสถาบันต่างๆ

ตำบลวังศาล กลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ที่จัดตั้งและจดทะเบียนเพื่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หรือจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้ ตารางที่ ๘ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลวังศาล

ที่	ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อตำบลวังศาล	๑๑๓	๔	วังศาล	๗	นายธัญชัย นุชพัฑ
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาอาชีพเกษตรตำบลวังศาล	๒	๔	วังศาล	๗	นายสมยศ กองทอง
๓	วิสาหกิจชุมชนดงลึกพัฒนา	๒๐๒/๒	๓	วังศาล	๑๘	นายบัวลอย รักษาพล
๔	วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวโพดเลี้ยงสุกร ม.๒ ต.วังศาล	๒๔/๑	๒	วังศาล	๗	นางสาวดรุณี จีจง
๕	วิสาหกิจชุมชนภูเขาทอง	๔	๑๒	วังศาล	๗	นางสมคิด ปิ่นพิทักษ์
๖	วิสาหกิจชุมชนบ้านเนินวังชุมชนสามัคคี	๖๗	๒	วังศาล	๗	นางรอต สุบิน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๙ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการOTOP	ที่อยู่			ผลิตภัณฑ์	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	ทอผ้าบ้านวังชุมชน	๖๗	๒	วังศาล	ผ้าทอ	นางรอก สุบิน
๒	ไมโลฟาร์ม	๔๔	๖	วังศาล	แหนมตุ้ม	นายวิชัย โพธิ์ริน
๓	กลุ่มสตรีบ้านคลองไทร	๕๕	๙	วังศาล	พรมเช็ดเท้า	อารียา มาลัยศรี
๔	กลุ่มสตรีแม่บ้านภูเขาทอง	๔	๑๒	วังศาล	พวงหรีด	นางสมคิด ปิ่นพิทักษ์

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังโป่ง พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

ตำบลวังศาล มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๗๑๓ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๒๒๘ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๘ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๙ และอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๙ ตามลำดับ

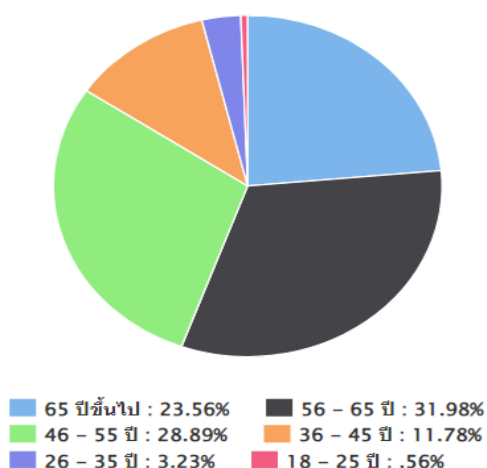
ตารางที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๖๘	๒๓.๕๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๒๘	๓๑.๙๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๐๖	๒๘.๘๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๘๔	๑๑.๗๘
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๓	๓.๒๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๐.๕๖
รวม	๗๑๓	๑๐๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ครุฑเรือนเกษตรกร 713.

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๗ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ของตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

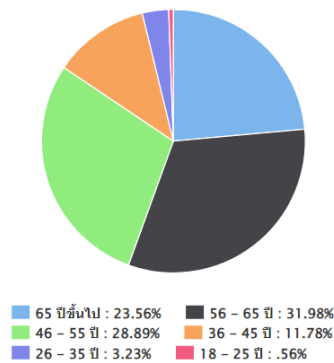
ตำบลวังศาล มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖๙๐ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗๗ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖๙๐	๙๖.๗๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๓	๒.๒๓

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลวังศาล ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๔๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙๐ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๒๗๘ ครัวเรือน และ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๕ ตามลำดับ

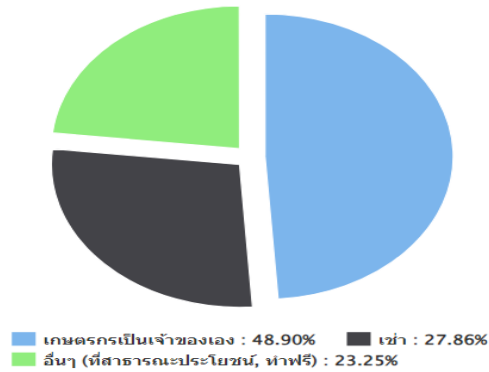
ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔๘๘	๔๘.๙๐
เช่า	๒๗๘	๒๗.๘๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒๓๒	๒๓.๒๕

**เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

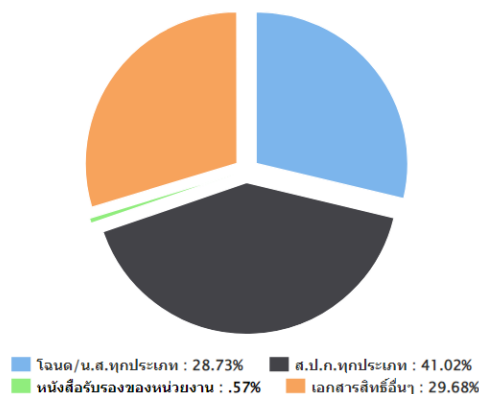
เกษตรกรตำบลวังศาล มีการถือครองเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๒๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๒ รองลงมาคือ ที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๕๒	๒๑๗	๓	๑๕๗	๕๒๙

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน - ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๓ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร - สมาชิก - วิสาหกิจชุมชน ๖ แห่ง สมาชิก ๗๒ ราย สหกรณ์จำนวน - แห่ง สมาชิก - ราย และกลุ่มเกษตรกร - กลุ่มสมาชิก - ราย

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลชัยเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ชัยเปิบ	-	-	๑	๑๓	-	-	๖	๗๒	-	-	-	-
รวม	-	-	๑	๑๓	-	-	๖	๗๒	-	-	-	-

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลวังศาล มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) - ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย - ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						เกษ.	ปศสสัตว์	ปกริป	
วังศาล	-	๑	๑	-	-	-	-	-	-
รวม	-	๓	๑	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ระบบรายงาน ศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลวังศาล มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๑ คน โดยมีอาสาปศุสัตว์ จำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๒ ราย และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ๑๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ชัยเปิบ	๐	๐	๐	๑๕	๑๒	๑๒	๐	๐	๒
รวม	๐	๐	๐	๑๕	๑๒	๑๒	๐	๐	๒

ที่มา : ระบบอาสาสมัครเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

นายพิทักษ์ พุทธรัตน์ 3 ม.12 ต.วังศาล อ.วังโป่ง จ.เพชรบูรณ์

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

-

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๒ ศูนย์

ตารางที่ ๑๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ ขยายพันธุ์พืชและไม้ ผลนอกฤดูตำบลวัง ศาล	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	วังศาล	นายสมยศ กองทอง	๐๘๘๕๖๗๗๔๔๘
๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ เลี้ยงไก่ไข่	ศูนย์การเรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๖	วังศาล	นายวิชัย โพธิ์รีน	๐๖๕๔๔๙๓๔๗๖
๓	ศูนย์เรียนรู้ด้านการทำ ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๑	วังศาล	นายถ้ำทอง จันทร์ยวน	๐๖๒๙๐๗๓๘๔๕

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

-

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

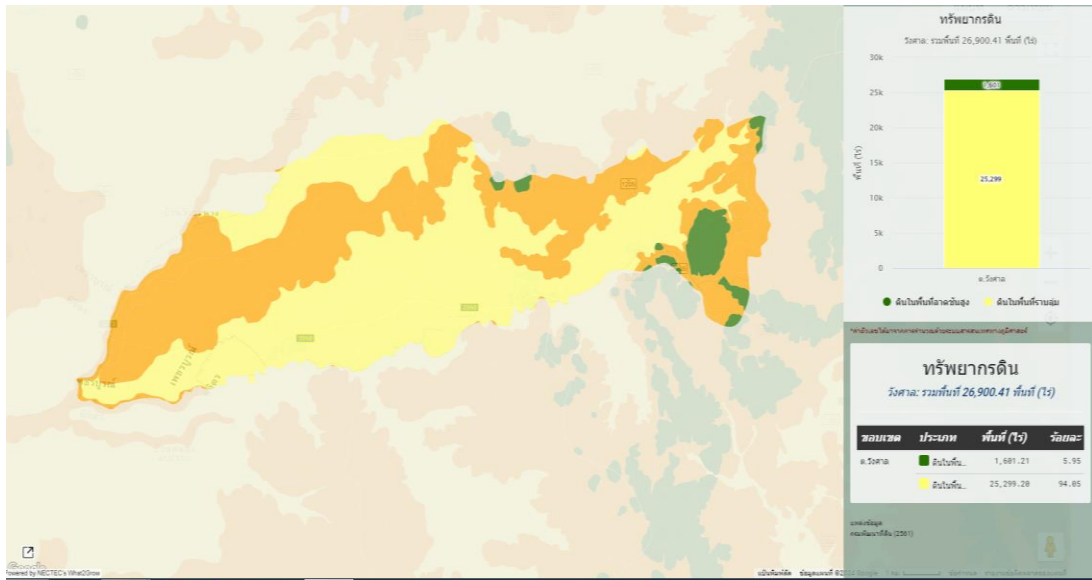
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

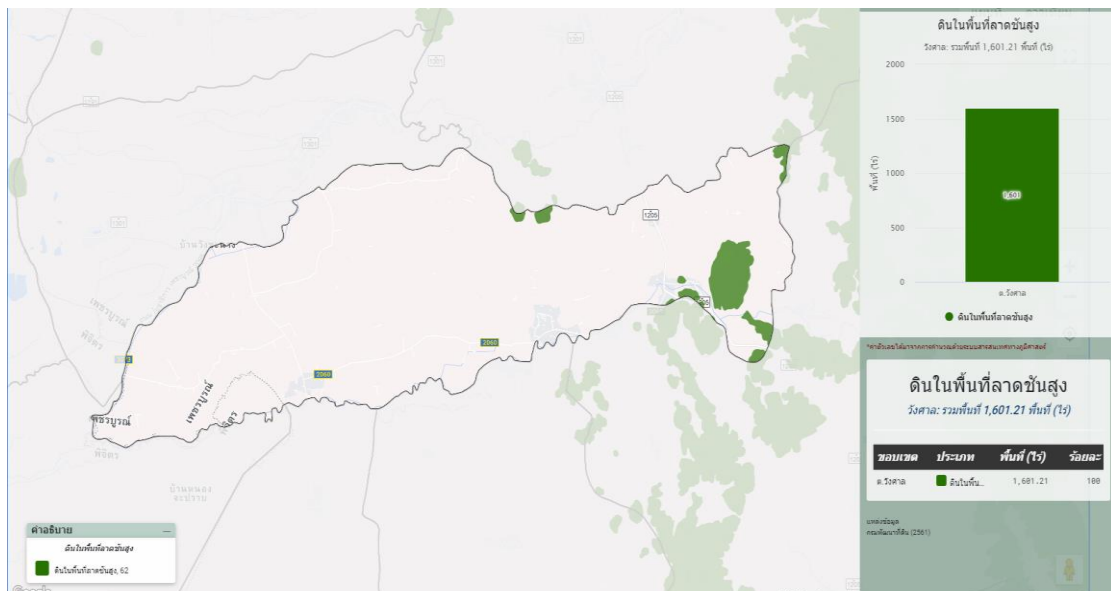
ตารางที่ ๑๘ แสดงประเภทดินในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๑,๖๐๑	๕.๙๕
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๕,๒๙๙	๙๔.๐๕

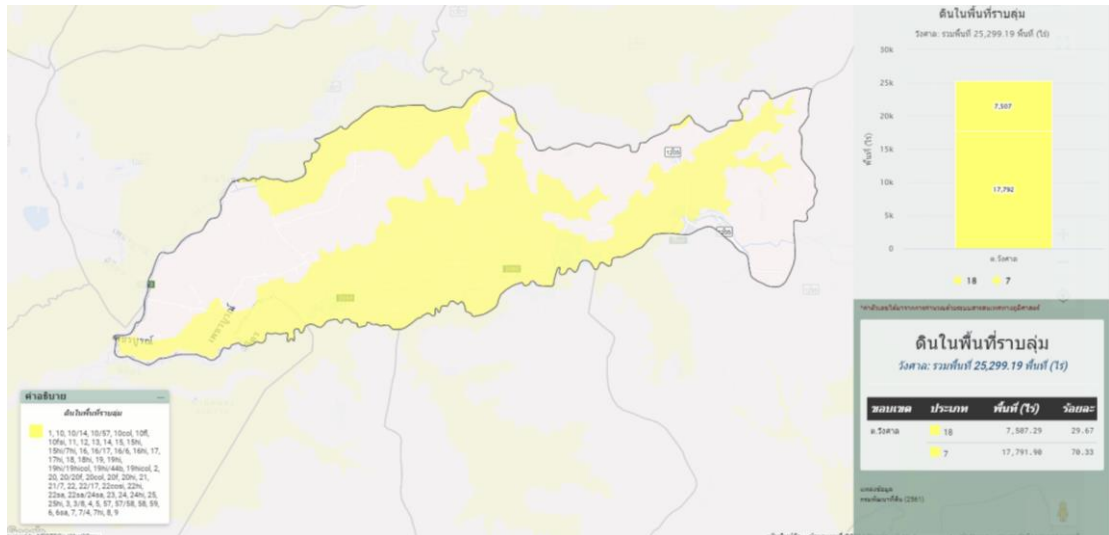
ที่มา : Agri-Map Online แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

ภาพที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินประเภทดินในพื้นที่ลาดชันสูง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

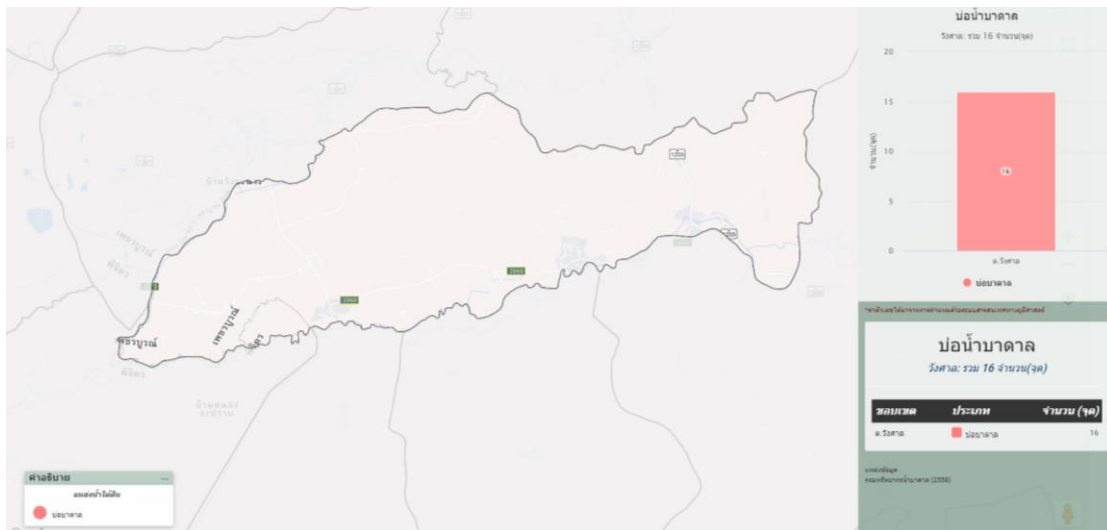

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินประเภทดินในพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

๒) ทรัพยากรน้ำ

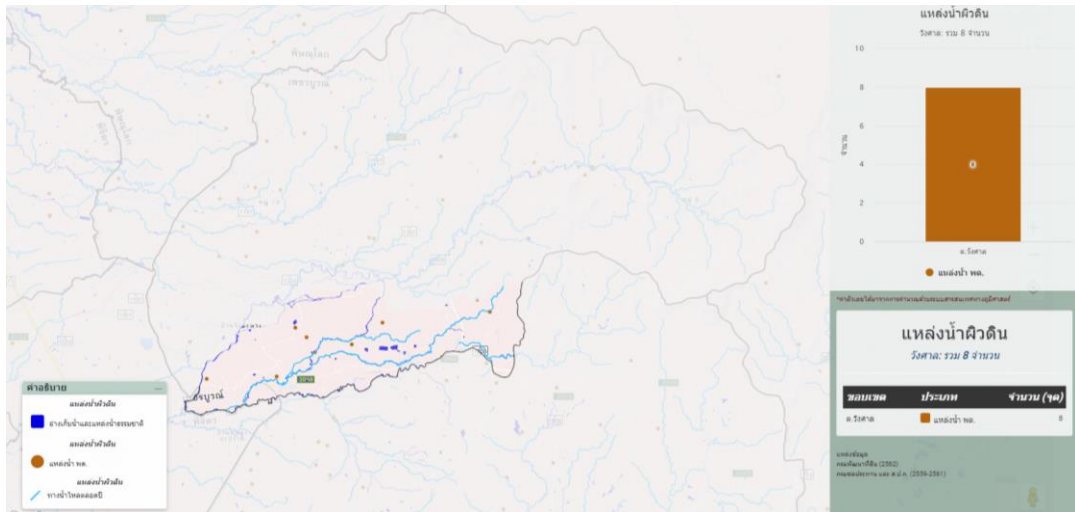
ตำบลวังศาล เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๐๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลวังศาล จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมทั้งสิ้น ๑๖ บ่อ

ภาพที่ ๑๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ต่ำบลังศาล มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๘ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

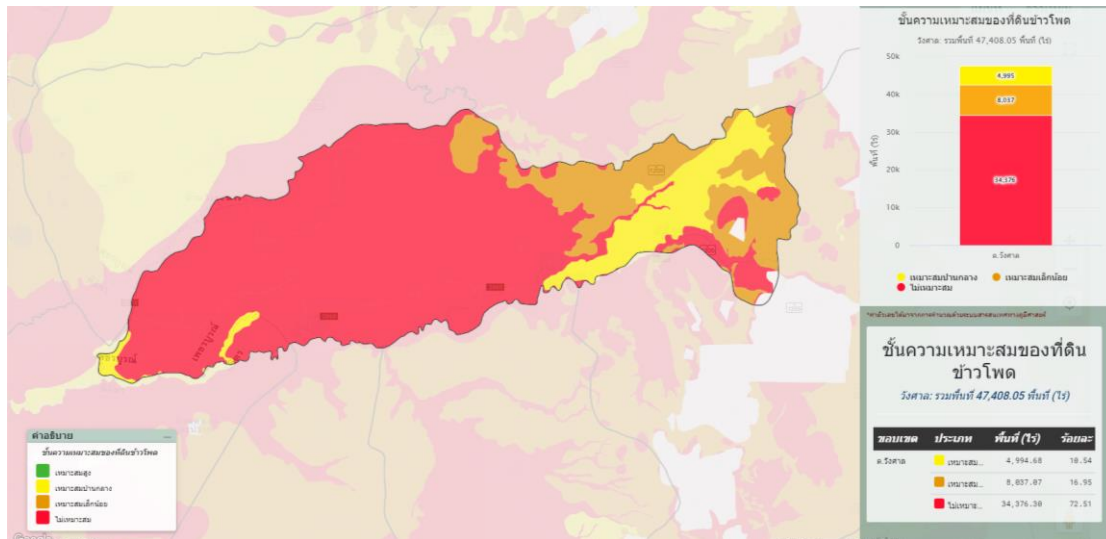
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๔๗,๔๐๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๙๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๓๐๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๓๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕

ตารางที่ ๑๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๒๐,๖๖๘ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลวังศาล	๐	๔,๙๙๔	๘,๓๐๗	๓๔,๓๐๖	๔๗,๔๐๘

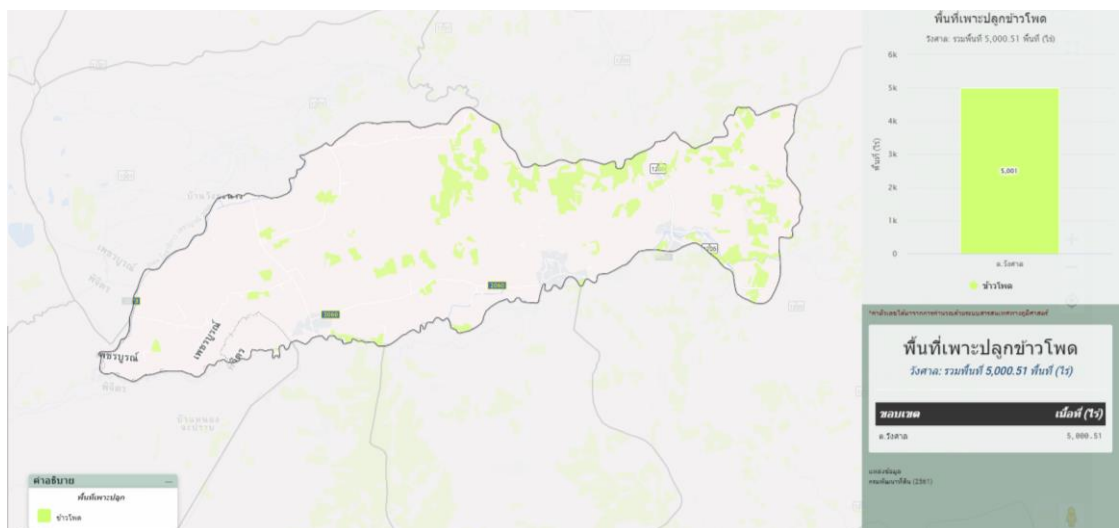
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่มีศักยภาพ)สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบลวังศาล จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๕,๐๐๑ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ บ้านบ้านดงลึก จำนวน ๑,๖๐๙ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเจริญ จำนวน ๙๗๘ ไร่

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

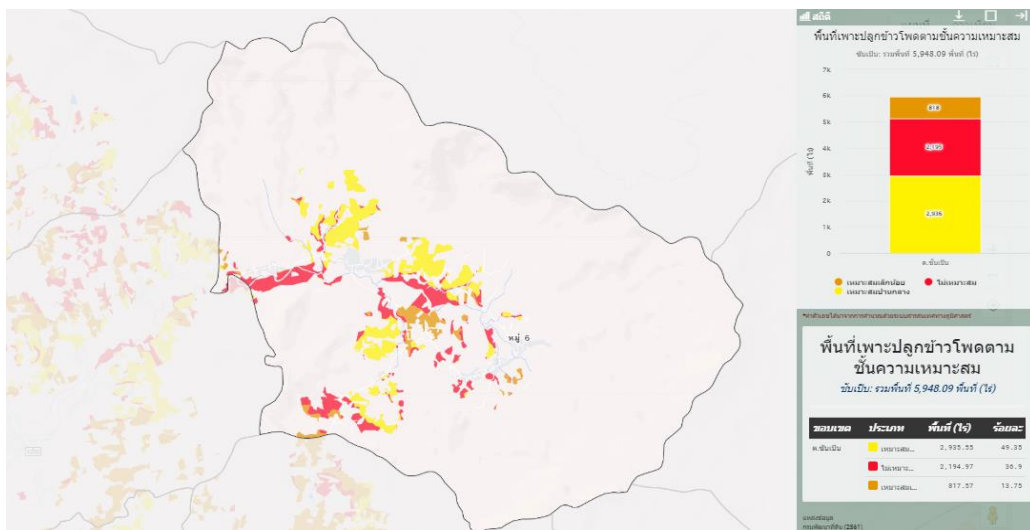
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๙๔๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒,๙๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒,๑๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙๐

ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๕,๙๔๔ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลวังศาล	๐	๒,๙๓๖	๘๑๘	๒,๑๙๕	๕,๙๔๔

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

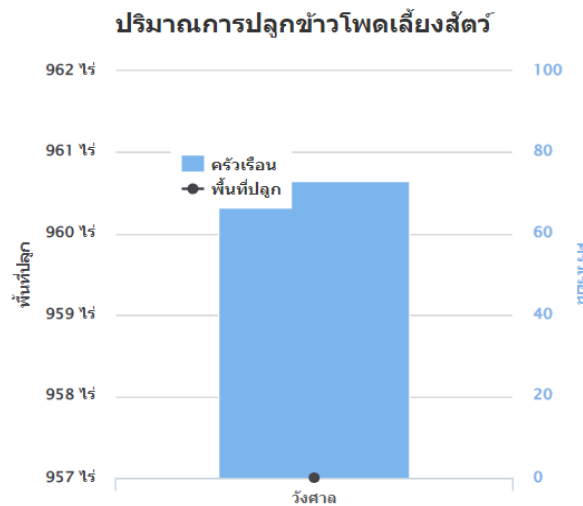
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลวังศาล มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๔,๒๘๗ ไร่ ๒๑๒ ไร่ ๒๑๒ ไร่ ๒๑๒ ไร่

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
วังศาล	๗๓	๔๕๗	๔๕๗	๑,๐๕๒.๗	๑.๑
รวม	๗๓	๔๕๗	๔๕๗	๑,๐๕๒.๗	๑.๑

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของตำบลขับเปิบ แบ่งเป็น ๒ ฤดู ได้แก่ ข้าวโพดฤดูฝน เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดในสภาพพื้นที่ที่ไร่น้ำไม่ท่วมขัง ข้าวโพดฤดูแล้ง เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดในนาหลังฤดูทำนา มีการใช้เทคโนโลยีการผลิต ดังนี้

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์รับรองจากกรมวิชาการเกษตร
- (๒) การเตรียมดิน ใช้เครื่องจักรในการเตรียมดินและมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงดิน
- (๓) การปลูก ใช้เครื่องจักรกลและใช้แรงงานคนในการปลูก
- (๔) การเก็บเกี่ยว ใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวเพื่อความสะดวก ประหยัด ลดต้นทุนการผลิต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลวังศาล มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนกันยายน ปลูกสูงสุดในเดือนพฤษภาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างกรกฎาคมถึงเดือนมกราคมเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในตำบลวังศาล ดังนี้

ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน			←			△	→			▽	→	
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง		←		▽	→					←	△	→

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลวังศาล มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ...-....บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ๔,๕๕๐ บาท

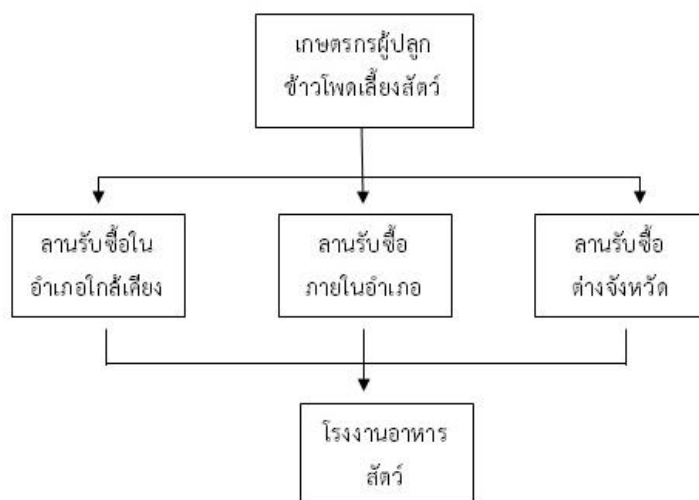
ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

รายการ	ในเขตชลประทาน		เขตชลประทาน		หมายเหตุ
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย	
เตรียมดิน ไถตะ ไถแปร	-	-	๖๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเมล็ดพันธุ์	-	-	๕๔๐	บาท/ไร่	
ค่าแรงปลูก	-	-	๑๕๐	บาท/ไร่	
ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	-	-	๒๗๐	บาท/ไร่	
ค่าปุ๋ย	-	-	๘๙๐	บาท/ไร่	
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ฉีดพ่นสารเคมี	-	-	๓๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่ง	-	-	๘๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเช่า	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่	
รวม	-	-	๔,๕๕๐	บาท/ไร่	

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็นำผลผลิตไปขายกับลานรับซื้อในพื้นที่ภายในอำเภอที่ใกล้ที่สุด หรือเป็นลานรับซื้อที่เกษตรกรเป็นลูกไร่ หรือถ้าเป็นลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอรับซื้อในราคาถูกก็นำผลผลิตไปขายยังลานรับซื้อต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงที่รับซื้อในราคาที่สูงกว่า

(๑) วิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๒๓ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน ๑๐ แห่ง โดยตั้งอยู่ตำบลวังโป่ง จำนวน ๒ แห่ง ตำบลท้ายดง จำนวน ๓ แห่ง ตำบลวังหิน จำนวน ๓ แห่ง และตำบลซับเปิบ ๒ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

-

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

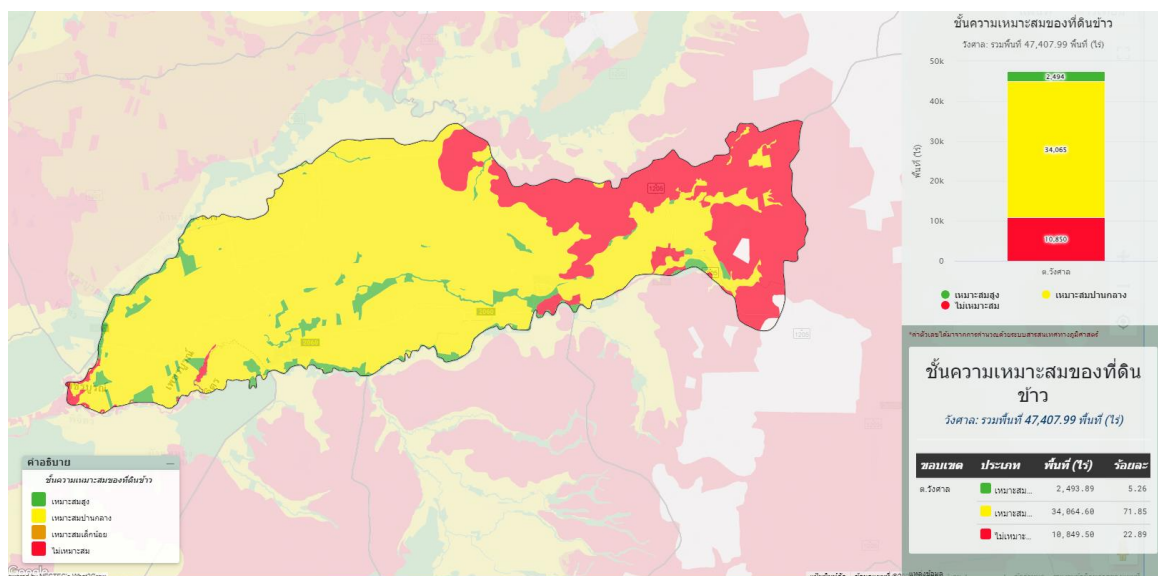
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๘,๑๐๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๙๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๑๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓

ตารางที่ ๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๒๐,๖๖๘ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลวังศาล	-	๒๖,๙๗๓	-	๑,๑๓๑	๒๘,๑๐๕

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

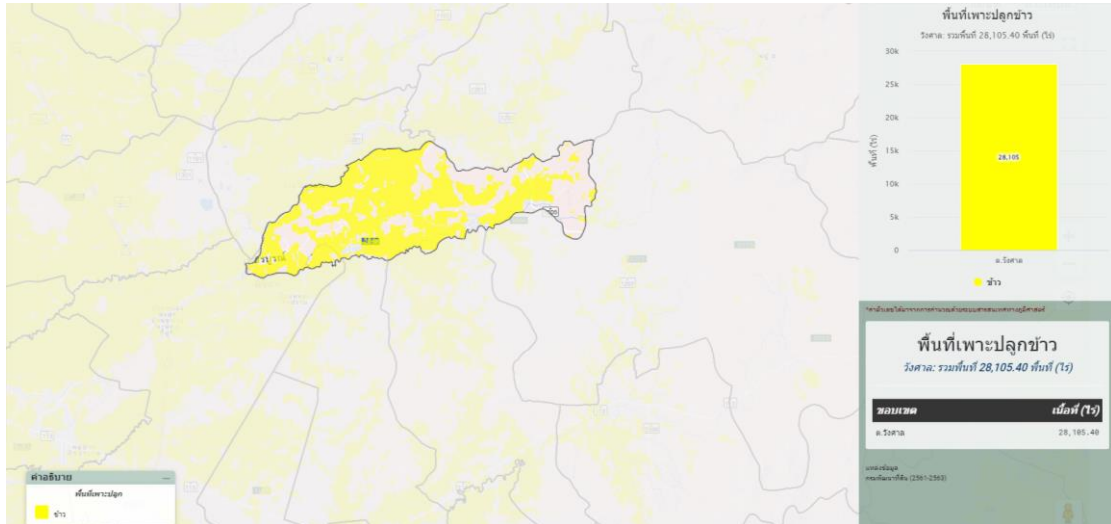

ภาพที่ ๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๘,๑๐๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๑ บ้านวังศาล จำนวน ๒,๔๘๖ ไร่ รองลงมาคือ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเจริญ จำนวน ๑,๓๑๑ ไร่

ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๒๘,๑๐๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๙๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๔๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๑๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๕

ตารางที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๓,๔๘๔(ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลชัยเปิบ	๐	๒๖,๙๗๓	-	๑,๑๓๑	๒๘,๑๐๕

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้เมล็ดพันธุ์ดี
- (๒) การเตรียมดิน
- (๓) การปลูก
- (๔) ระบบการให้น้ำ
- (๕) การดูแลรักษา
- (๖) การใส่ปุ๋ย
- (๗) การเก็บเกี่ยว
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว						← Δ →				← ▽ →		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

Δ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๒๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลวังศาล มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกข้าว เป็นเงิน ...-....บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกข้าว เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท

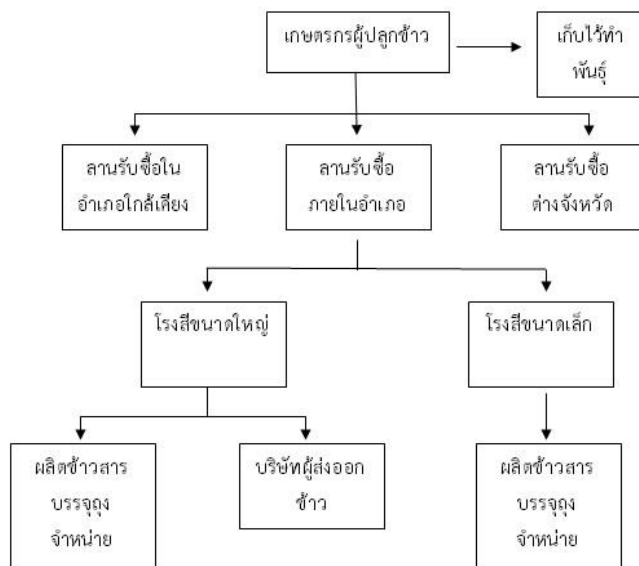
ตารางที่ ๒๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย		
ค่าเตรียมดิน ไถดะ ไถแปร	-	-	๗๐๐	บาท/ไร่		
ค่าเมล็ดพันธุ์	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ปลูก (หว่านแห้ง)	-	-	๕๐	บาท/ไร่		
ค่าสารกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ค่าปุ๋ยเคมี	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย(๒ ครั้ง)	-	-	๑๐๐	บาท/ไร่		
ค่าจ้างฉีดพ่นสารเคมี	-	-	๑๕๐	บาท/ไร่		
เก็บเกี่ยว	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ค่าเช่า	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่		
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	-	-	๒๐๐	บาท/ไร่		
รวม	-	-	๔,๒๐๐	บาท/ไร่		

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็นำผลผลิตไปขายกับลานรับซื้อในพื้นที่ภายในอำเภอที่ใกล้ที่สุด หรือเป็นลานรับซื้อที่เกษตรกรเป็นลูกไร่ หรือถ้าเป็นข้าวพันธุ์ที่ลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอรับซื้อในราคาถูกก็จะนำผลผลิตไปขายยังลานรับซื้อต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงที่รับซื้อในราคาที่สูงกว่า

(๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๒๘ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน ๑๐ แห่ง โดยตั้งอยู่ตำบลวังโป่ง จำนวน ๒ แห่ง ตำบลท้ายดง จำนวน ๓ แห่ง ตำบลวังหิน จำนวน ๓ แห่ง และตำบลซับเปิบ ๒ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

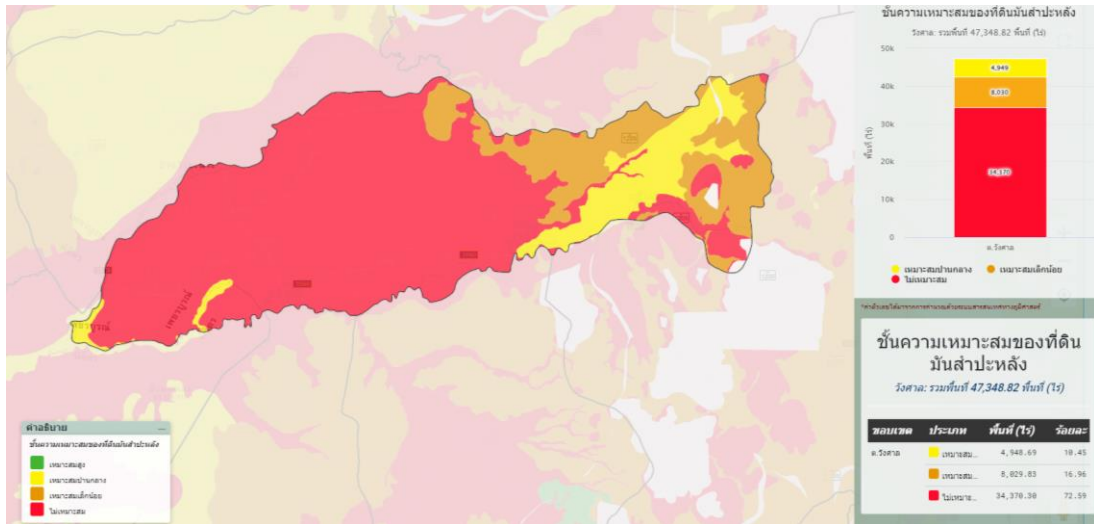
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลซับเปิบ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔๗,๓๔๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๙๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๐๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๓๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕๙

ตารางที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง ๓๔,๓๗๐ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลซับเปิบ	-	๔,๙๔๘	๘,๐๒๙	๓๔,๓๗๐	๔๗,๓๔๘

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

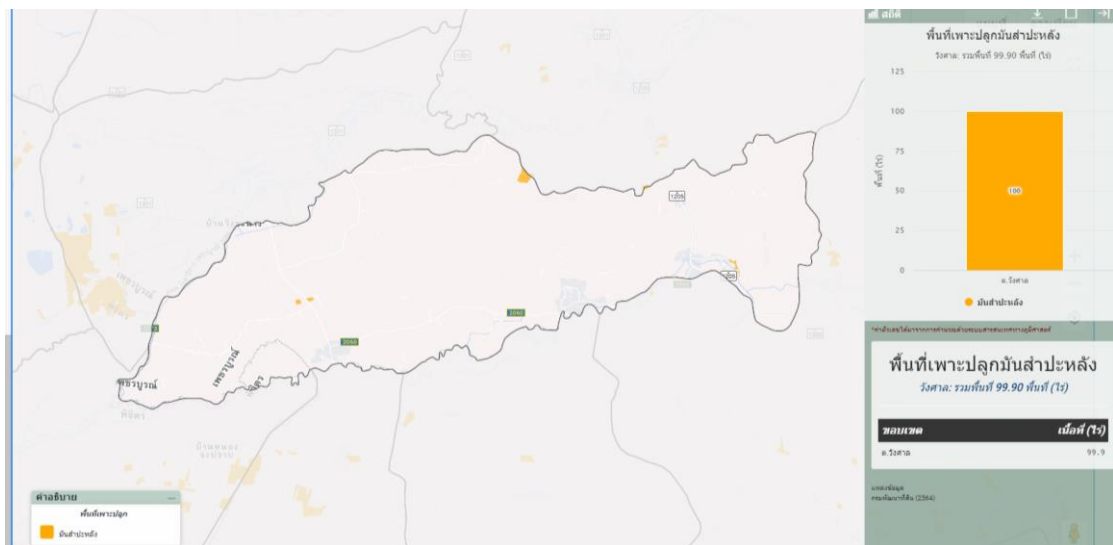

ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเจริญ จำนวน ๗๖ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ที่ ๕ บ้านโคกหนองแสง จำนวน ๓๔ ไร่

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

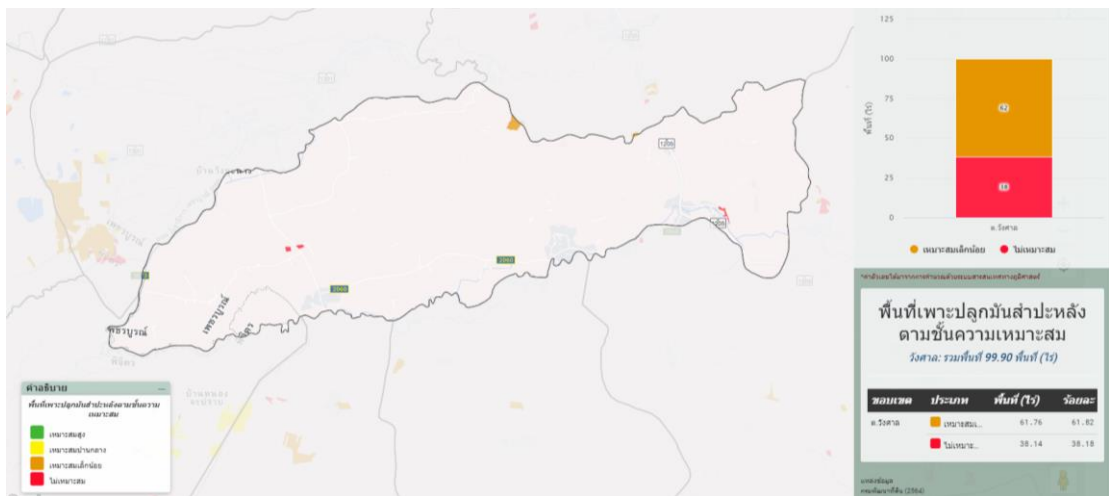
(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๘

ตารางที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง ๑๐๐ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลวังศาล	๐	๐	๖๒	๓๘	๑๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

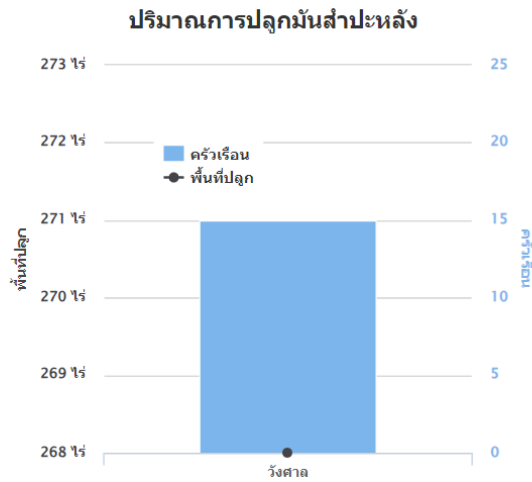
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลวังศาล มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๗๔๑ ไร่ ๕๑ ไร่ ๕๑ ไร่

ตารางที่ ๓๐ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ซับเปิบ	๑๕	๒๖๘	๒๖๘	๘๐๔	๓.๐๐
รวม	๑๕	๒๖๘	๒๖๘	๘.๔	๓.๐๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี มีการคัดพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และผลิตพันธุ์ใช้เอง
- (๒) การเตรียมดิน มีการใช้เครื่องจักรในการเตรียมดินและมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงดิน
- (๓) การปลูก การจัดระยะปลูกให้สมกับสายพันธุ์ และดิน
- (๔) การใส่ปุ๋ย มีการผสมปุ๋ยเพื่อใช้เองช่วยลดต้นทุนการผลิต
- (๕) การเก็บเกี่ยว ใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวเพื่อความสะดวก ประหยัด ลดต้นทุนการผลิต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังโป่ง มีการปลูกมันสำปะหลัง ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายน ปลูกสูงสุดในเดือนเมษายน การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลังโรงงาน				△								

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

⋯↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังโป่ง มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยพื้นที่ในเขตชลประทาน มีต้นทุนผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ...-....บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๔,๔๐๐ บาท

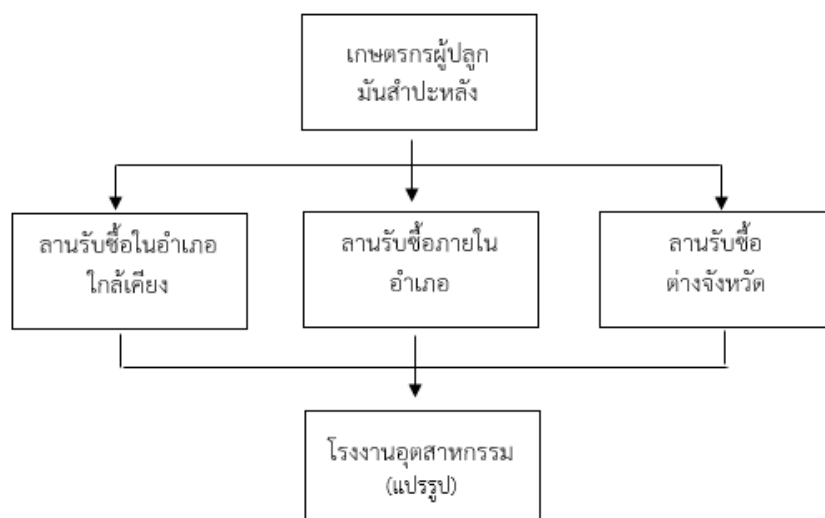
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์.

รายการ	ในเขตชลประทาน		เขตชลประทาน		หมายเหตุ
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย	
เตรียมดิน ไถตะ ไถแปร ยกร่อง	-	-	๗๐๐	บาท/ไร่	
ค่าท่อนพันธุ์	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่	
ค่าปลูก	-	-	๓๐๐	บาท/ไร่	
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช	-	-	๒๐๐	บาท/ไร่	
ค่าปุ๋ย	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่	
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ฉีดพ่นสารเคมี	-	-	๒๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเก็บเกี่ยว	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเช่า	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่	
รวม	-	-	๔,๔๐๐	บาท/ไร่	

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังที่แพงขึ้น และเมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็นำผลผลิตไปขายกับลานรับซื้อในพื้นที่ภายในอำเภอที่ใกล้ที่สุด หรือเป็นลานรับซื้อที่เกษตรกรเป็นลูกไร่ หรือถ้าลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอรับซื้อในราคาถูกก็นำผลผลิตไปขายยังลานรับซื้อต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงที่รับซื้อในราคาที่สูงกว่า

(๑) วิธีการตลาดมันสำปะหลัง เกษตรกรขายผลผลิตมันสำปะหลังในลักษณะต่างคนต่างขาย แยกวัดแบ่ง และขายคละ ไม่มีการแปรรูป

ภาพที่ ๓๒ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลังของอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน ๑๐ แห่ง โดยตั้งอยู่
ตำบลวังโป่ง จำนวน ๒ แห่ง ตำบลท้ายดง จำนวน ๓ แห่ง ตำบลวังหิน จำนวน ๓ แห่ง และตำบลซับเปิบ ๒ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

-

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑.ข้าว ๒.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๓.มะขามหวาน ๔.มะม่วง ๕.มันสำปะหลัง	๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. การระบาดของโรคและ แมลง ๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เสื่อมโทรม ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิตพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ผสมปุ๋ย ใช้เอง ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ให้ความรู้ ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๓. ปรับปรุงโครงสร้างดินให้ดีขึ้นโดยใช้อินทรีย์วัตถุ เช่นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ๔. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ หรือโครงการประกันรายได้	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑.เกษตรกรขาดความรู้ ๒.เกษตรกรไม่มีการ รวมกลุ่ม	๑.เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม ๒.เกษตรกรไม่มีความรู้ในการ บริหารจัดการกลุ่ม .	๑.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบแปลงใหญ่ ๒.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ๓.ส่งเสริมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑.เกษตรกรขาดความรู้ด้าน การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร ๒.เกษตรกรขาดเครื่องมือใน การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๑.เกษตรกรขาดเครื่องมือ สำหรับแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร ๒.เกษตรกรขาดทักษะในการ แปรรูป	๑.ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๒.ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเพิ่ม มูลค่าของผลผลิต ๓.จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้กับกลุ่ม องค์กรเกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

๒.๒.๑ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๒๔ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths) ๑. เกษตรกรมีพื้นที่สำหรับการทำ การเกษตรและปลูกพืชหลายชนิด ๒. มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ๓. สภาพพื้นที่เอื้อต่อการปลูกพืชได้ หลากหลาย ๔. เกษตรกร SF, YSF สามารถรับ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ ๕. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการ เกษตร ๖. มีศพก. และศพก. เครือข่าย ๗. การคมนาคมสะดวก	จุดอ่อน (Weakness) ๑. เกษตรกรใช้สารเคมีด้านการเกษตรเยอะ ๒. ขาดแหล่งน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ๓. เกษตรกรยังขาดความรู้และเทคโนโลยีการผลิต สมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ๔. เกษตรกรต้นแบบมีน้อยและยังขาดทักษะการ ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่น ๕. ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร
โอกาส (Opportunity) ๑. มีการทำงานแบบบูรณาการ ร่วมกันจากหน่วยงานภาคี เครือข่าย และพร้อมให้การสนับสนุนความรู้ด้าน การเกษตร ๒. รัฐบาลมีนโยบายอาหารปลอดภัย (Food Safety) กระแสการรักษา สุขภาพ อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นโอกาส ให้เพิ่มมูลค่าและรายได้จากผลผลิต ทางการเกษตร ๓. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีมีให้ เลือกหลากหลาย ๔. มีเทคโนโลยีสื่อโซเชียล ครบคลุม ทุกพื้นที่ ๕. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในอัตรา ดอกเบี้ยต่ำ	SO (กลยุทธ์เชิงรุก) ๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ปลอดภัยที่ได้มาตรฐานรับรองระบบ GAP (SoS๒O๒) ๒. ส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มการ ผลิต(แปลงใหญ่) (SoS๖O๑O๕) ๓. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรและการแปรรูปผลผลิต การเกษตร (SoS๓O๓O๔)	WO (กลยุทธ์เชิงแก้ไข) ๑. การถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีแก่ เกษตรกร (W๓O๑O๓) ๒. โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอินทรีย์ พืช ปลอดภัย (W๑O๒) ๓. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ สนับสนุนเกษตรกร รุ่นใหม่ YSF (W๔W๕O๓O๔) ๔. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงโครงสร้างดิน (W๑O๑) ๕. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทน แรงงาน (W๕O๕)
อุปสรรค (Threat) ๑. ภัยธรรมชาติ ๒. ราคาพืชผลทางการเกษตร ขึ้น-ลง ไม่แน่นอน ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด	ST (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) ๑. ส่งเสริมการใช้และผลิตสารชีว ภัณฑ์และถ่ายทอดความรู้การใช้ สารเคมีที่ถูกต้อง (SoT๓T๔) ๒. ส่งเสริมระบบการปลูกพืชให้ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และช่วง ฤดูกาล (SoS๓T๑T๓) ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการ รวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าทาง การเกษตร เพื่อต่อรองราคาและลด การแทรกแซงราคาของพ่อค้าคน กลาง (SoS๔T๒)	WT (กลยุทธ์เชิงรับ) ๑. ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูแล้ง (W๒T๑) ๒. ส่งเสริมเกษตรกรให้ใช้สารเคมีที่ถูกต้อง (W๑T๓) ๓. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรใช้แอปพลิเคชัน ติดตามข่าวสารทางการเกษตรทางช่องทางต่างๆ (W๓T๔)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปลูกพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการแปรรูปผลผลิตการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีแก่เกษตรกร
- ๒.๒ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๓ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF
- ๒.๔ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงโครงสร้างดิน
- ๒.๕ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ ส่งเสริมการใช้และผลิตสารชีวภัณฑ์และถ่ายทอดความรู้การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง
- ๓.๒ ส่งเสริมระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และช่วงฤดูกาล
- ๓.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าทางการเกษตร เพื่อต่อรองราคา และลดการแทรกแซงราคาของพ่อค้าคนกลาง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- ๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑.แนวทางการพัฒนา

ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ในอดีตการประกอบอาชีพของเกษตรกร อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่ผ่านมาเป็นการผลิต เพื่อการบริโภค ในครัวเรือนและผลผลิตที่เหลือจะนำไปขายเป็นรายได้เพื่อซื้อปัจจัยในการดำรงชีวิต มีการใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานสัตว์เป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นหลักและประกอบกิจกรรมอื่นเป็นรายได้เสริมหรือเป็นแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เช่นการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกพืชผักและพืชสมุนไพรแบบสวนหลังบ้าน การเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อบริโภค การเลี้ยงสัตว์เล็กเพื่อเป็นเงินออม การเลี้ยงสัตว์ใหญ่เพื่อใช้งานและการเลี้ยงปลาเพื่อเป็นแหล่งอาหาร เป็นต้น กล่าวคือมีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจเพื่อการยังชีพหรือเพียงพอและผลผลิตเหลือจึงนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ในการดำรงชีวิต

ลักษณะการผลิต เทคนิค และระบบ

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิต จากอดีต ที่เคยประกอบอาชีพการเกษตรแบบเพียงพอ มีการประกอบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีกิน มีใช้ ไม่เป็นหนี้ ชีวิตมีความสุขมาเป็นการผลิตกิจกรรมการเกษตรเชิงเดี่ยว และพึ่งพากิจกรรมการเกษตรเพียงไม่ กี่ชนิดโดยมุ่งหวังผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก มีการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีและพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกเป็นหลัก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและเกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน กิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นแหล่งอาหารในครัวเรือนหรือรายได้เสริมถูกละเลย ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นในขณะที่รายรับไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนเป็นผลต่อการดำรงชีพและทำให้มีภาระหนี้สินผูกพันเพิ่มขึ้นทุกปี

นอกจากนี้การใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่มากเกินไปเกินขอบเขต ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและทำลายความสมดุลของระบบนิเวศเกษตร ส่งผลกระทบต่อแหล่งอาหารตามธรรมชาติ ในท้องถิ่นรวมทั้งต่อการพัฒนาระบบและรูปแบบการผลิตการเกษตรที่ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่สมดุลของธรรมชาติมากขึ้น

ปัจจัย/เงื่อนไข ในการพัฒนาผลตอบแทนที่ได้

(๑) ปัจจัย/เงื่อนไขในการพัฒนา

- ๑) มุ่งเน้นให้เกิดการผสมผสานกิจกรรม/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ (CEO) และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ โดยจะต้องสอดคล้องกับปัญหาและตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร รวมทั้งไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันและกัน
- ๒) มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยมีเกษตรกรและชุมชนเป็นศูนย์กลาง และชุมชนจะต้องเป็นผู้คิด ผู้ทำ และผู้ประเมินผลการกระทำด้วยตนเองทุกขั้นตอน
- ๓) มุ่งเน้นให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) ไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

(๒) ผลตอบแทนที่ได้

- ๑) มีรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเครือข่ายพัฒนาการเกษตร
- ๒) มีการเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐ องค์กรเกษตรกร กลุ่มอาชีพ แกนนำ และหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในชุมชน
- ๓) ชุมชนมีแหล่งความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม และสามารถนำไปปรับใช้ในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้และฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตร
- ๔) เกิดพื้นที่นำร่องที่เน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรอันจะเป็นแบบอย่างสำหรับการขยายผลต่อไป

กลยุทธ์ทางเลือก

(๑) แผนถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี เน้นการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดที่สำคัญในลักษณะของกลุ่มพัฒนาการผลิต หรือศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตของชุมชน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) และสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพการผลิตของชุมชน โดยให้มีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีวิทยากรเกษตรกร รวมทั้งกำหนดรูปแบบในการจัดการ ทั้งในช่วงของภาครัฐ องค์กรเกษตรกร และภาคเอกชนที่ชัดเจน

ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้งาน/โครงการเดียวกัน โดยมีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตควบคู่กับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีวิทยากรเกษตรกร มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งมีการบริหารจัดการกลุ่มและกองทุนหมุนเวียน โดยให้เกษตรกรในชุมชนจัดทำข้อตกลงระเบียบและข้อบังคับ เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาการผลิตและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

(๒) แผนการลงทุน(แผนธุรกิจชุมชน) เน้นการส่งเสริมองค์กรเกษตรกร หรือชุมชนในการพัฒนาการผลิตพืช ประมงและปศุสัตว์รวมทั้งการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตรของชุมชนให้เป็นสินค้าการเกษตรในลักษณะวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยและเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง และตรงกับความต้องการของตลาด ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรในลักษณะวิสาหกิจชุมชน มีการรวมตัวเป็นกลุ่มมีระบบการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม มีการถ่ายทอดความรู้โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง มีจุดถ่ายทอดและวิทยากรเกษตรกร โดยมุ่งเน้นปรับปรุงคุณภาพผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งผลิตที่รองรับความต้องการของตลาด

(๓) แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ องค์กรเกษตรกร และชุมชนในการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมการเกษตรในระดับไร่นา รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล ลักษณะงาน/โครงการภายใต้แผนงาน เป็นการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและเกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในระดับไร่นา การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการให้มีการใช้ปุ๋ยเคมี อย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันและแก้ไขดินเสื่อมโทรม รวมทั้งการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๔) แผนพัฒนาจังหวัดบูรณาการ (CEO) เน้นการบูรณาการแผนถ่ายทอดเทคโนโลยี แผนการลงทุน(แผนธุรกิจชุมชน) และแผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร) โดย คัดเลือกหรือผสมผสานโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ ลักษณะโครงการ/กิจกรรม เป็นการคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม หรือผสมผสานโครงการ/กิจกรรม จากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่ได้จากการจัดทำเวทีชุมชนและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดลงสู่พื้นที่แบบบูรณาการ

(๕) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แผน ๔ ปี เน้นการทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผนชุมชน) ที่ได้จากการจัดทำเวทีชุมชน โดยให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาโครงการ/กิจกรรม ตามความต้องการของชุมชนไปจัดทำพัฒนาตำบลด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (แผน ๔ ปี)

(๖) แผนแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการเกษตร เน้นการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้มีความรู้ได้น้อยด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำแผนพัฒนากิจกรรมกลุ่ม และแผนพัฒนาอาชีพของตนเอง โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เช่น ควรจะผลิตอะไร จะต้องใช้เงินทุนเท่าไร จะทำการผลิตเพื่อบริโภคหรือเพื่อขาย ถ้าขายจะขายที่ไหนและขายอย่างไร เป็นต้น ตลอดจนการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ให้กับเกษตรกร ทั้งนี้หน่วยงานราชการสนับสนุนเงินทุนและปัจจัยการผลิตเพื่อช่วยเสริมให้แผนการผลิตของเกษตรกรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในลักษณะเงินอุดหนุนตามความต้องการของเกษตรกร

โครงการ/กิจกรรม

- (๑) แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี
  - ๑.โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
  - ๒.โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์
- (๒) แผนการลงทุน (ธุรกิจชุมชน)
  - ๑.โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- (๓) แผนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - ๑.โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.หลักการและเหตุผล

ดิน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการผลิตพืช เพราะจัดได้ว่าเป็นแหล่งธาตุอาหารที่สำคัญของพืช แต่เนื่องจากการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องและไม่ถูกวิธี มีการใช้ปุ๋ยเคมีโดยเน้นธาตุอาหารหลัก คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม เป็นส่วนใหญ่ โดยไม่ได้คำนึงถึงปริมาณและชนิดของธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ธาตุอาหารในดินน้อยเกินไป / มากเกินไป สมดุลของธาตุอาหารในดินสูญเสียไป คุณสมบัติของดินเปลี่ยนไปไม่เหมาะที่จะเพาะปลูก เป็นต้น ข้างส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตในเรื่องปริมาณของปุ๋ยที่ใช้ในแต่ละครั้งอีกด้วย หากเกษตรกรมีความรู้ด้านการจัดการดินอย่างถูกวิธี มีการตรวจสอบคุณภาพดิน ลักษณะดิน รวมถึงปริมาณธาตุอาหารในดินก่อนการเพาะปลูกก็จะสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ในปัจจุบันเกษตรกรสามารถขอรับคำปรึกษาและรับการบริการตรวจวิเคราะห์ดินได้จากหน่วยงานราชการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่มักเกิดปัญหาขอบเขตในการให้บริการที่มีอย่างจำกัด หน่วยงานตั้งอยู่ไกลจากพื้นที่และผลการตรวจวิเคราะห์ที่ได้ก็ล่าช้าไม่ทันระยะเวลาที่เกิดปัญหา หากเกษตรกรสามารถวิเคราะห์และตรวจคุณภาพดินได้เองหรือมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่ในพื้นที่ก็จะช่วยประหยัดเวลาและนำผลการวิเคราะห์มาปรับใช้ให้ทันต่อเหตุการณ์ได้ ซึ่งในปัจจุบันได้มีงานวิจัยต่างๆเข้ามารองรับ และมีการผลิตชุดตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายสำหรับการใช้วิเคราะห์ธาตุอาหารในดินเบื้องต้น ผสานกับโปรแกรมการวิเคราะห์ดินและปุ๋ยที่หน่วยงานต่างๆพัฒนาขึ้นทำให้สามารถรู้ผลการวิเคราะห์และได้คำแนะนำในการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของพืชได้สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งหากเกษตรกรสามารถตรวจวิเคราะห์ดินและธาตุอาหารในดินก่อนการเพาะปลูกได้ก็จะเป็นการลดรายจ่ายในเรื่องของการใช้ปุ๋ยได้อีกทาง

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง ได้เล็งเห็นประโยชน์จากการจัดการดินและการตรวจสอบคุณภาพดินก่อนการเพาะปลูก จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการตรวจสอบธาตุอาหารในดินก่อนการเพาะปลูก ขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถในการจัดการดินและตรวจวิเคราะห์สภาพหรือความต้องการของดินก่อนการเพาะปลูกให้แก่เกษตรกรภายในชุมชนได้ ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินได้ในระยะยาว และยังเป็นการลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยได้อีกทางหนึ่งด้วย

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ชุดตรวจคุณภาพดินได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์และประเมินการใช้ปุ๋ยและจัดการปัญหาด้านดินได้

๓.สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (สถานที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม)

๔.ระยะเวลาการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ -๒๕๗๐

๕.เป้าหมาย

อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ในพื้นที่ ๕ ตำบลๆ ละ ๕๐ ราย รวม ๒๕๐ ราย

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการฯ และผู้นำหมู่บ้านเพื่อวางแผนโครงการ
๒. ประชาสัมพันธ์โครงการให้แก่ผู้สนใจ
๓. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล
๔. ฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๕. ประเมินผลโครงการ

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดการปัญหาการขาดธาตุอาหารในดินได้อย่างถูกวิธี
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้ชุดตรวจดินได้อย่างถูกวิธีและประเมินคุณภาพของดินได้อย่างถูกต้อง
๓. ลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรโดยลดการใช้ปุ๋ยเคมี

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
๒. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล

โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรในอำเภอวังโป่ง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมีการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช และแมลงศัตรูพืชเป็นอย่างมาก เนื่องจากการใช้สารเคมีส่งผลเสียหลายด้านทั้งทำให้ต้นทุนการผลิตสูง โรคและแมลงดื้อยา สารพิษตกค้างและยังส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ดังนั้นเพื่อให้เข้ากันกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงมีแนวคิดที่จะขยายเชื้อจุลินทรีย์เพื่อควบคุมศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, เชื้อราบีวเวอเรีย ซึ่งไม่มีพิษตกค้างต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมีสารฆ่าแมลงต้องห้าม และส่งเสริมให้เกษตรกรมาใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภคสินค้าเกษตร ส่งผลให้สินค้าเกษตรมีราคาสูงขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้ผู้นำหมู่บ้านและเกษตรกรมีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยชีวภาพ และการใช้สารชีวภัณฑ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไม่เผยแพร่ได้
- ๒.๒ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค
- ๒.๓ เพื่อเป็นอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒.๔ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตสินค้าการเกษตร
- ๒.๕ เพื่อให้เกษตรกรทราบประโยชน์ของจุลินทรีย์ควบคุมโรค แมลงศัตรูพืช

๓. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลซับเปิบและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ตำบลๆ ละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินการ

- ๗.๑ จัดประชุมชี้แจงโครงการกับคณะกรรมการศูนย์ฯ
- ๗.๒ ขออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๗.๓ อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร
- ๗.๔ ติดตามการดำเนินงานพร้อมประเมินผล

๘.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจเรื่องการใช้สารชีวภัณฑ์ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องวิธี
- ๘.๒ ลดการใช้สารเคมี เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค
- ๘.๓ ช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๘.๔ ลดต้นทุนการผลิตสินค้าการเกษตร
- ๘.๕ เกษตรกรทราบประโยชน์ของจุลินทรีย์ในการควบคุมโรค และแมลงศัตรูพืช

๙. ผู้รับผิดชอบ

- สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑. หลักการและเหตุผล

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่ตำบลซับเปิบเป็นกลุ่มแม่บ้านที่เกิดจากการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆเป็นรายได้เสริมหลังจากเว้นว่างจากการทำการเกษตร โดยเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า งานฝีมือต่างๆ สามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกได้ในส่วนหนึ่ง สมาชิกส่วนใหญ่จัดได้ว่ามีฝีมือ และความชำนาญอยู่พอสมควร ยังขาดแต่เพียงเทคนิค ความรู้หรือแนวคิดในการบริหารจัดการกลุ่ม จึงจำเป็นที่จะต้องมีความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกเข้ามา ร่วมเสริมทักษะในส่วนที่ยังขาด หรือไม่มีความถนัด เพื่อที่จะทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้/เข้าใจ ในการบริหารจัดการกลุ่มทำให้กลุ่มมีความก้าวหน้า และยั่งยืน
- ๒.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพหรือมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้น
- ๒.๓ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม

๓. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๒ และ หมู่ ๙ ตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ม.๒ และหมู่ ๙ ต.ซับเปิบ อ.วังโป่ง

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลซับเปิบ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินการ

- ๗.๑ จัดประชุมชี้แจงโครงการกับคณะกรรมการศูนย์ฯ
- ๗.๒ ขออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๗.๓ อบรมถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรฯ
- ๗.๔ ติดตามการดำเนินงานพร้อมประเมินผล

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้/เข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม
- ๘.๒ กลุ่มมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน
- ๘.๓ มีผลิตภัณฑ์ที่ต่อกสู่ชุมชนและสามารถต่อยอดความคิดไปสู่อนาคตได้

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบลซับเปิบ
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลซับเปิบ

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

๑. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ในอำเภอลำทะเมนชัยเป็นพื้นที่เหมาะแก่การเกษตร โดยเฉพาะการทำไร่และทำนา เกษตรกรจึงมีการทำนา และทำไร่ตลอดทั้งปี ทำให้ดินเกิดสภาพเสื่อมโทรม จุลินทรีย์ในดินถูกทำลาย ทำให้ต้องใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น เกษตรกรจึงต้องเสียเงินในการซื้อปุ๋ยเคมีเป็นอันมาก การปรับปรุงบำรุงดินจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ และลดต้นทุนในการผลิต

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้/เข้าใจ และสามารถปรับปรุงบำรุงดินให้มีประสิทธิภาพได้
- ๒.๒ เพื่อปรับสภาพดินให้สมบูรณ์ มีคุณภาพดีขึ้น
- ๒.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ ๕ ตำบล

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

เกษตรกร ๕ ตำบลๆ ละ ๕๐ ราย

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินการ

- ๗.๑ จัดประชุมชี้แจงโครงการกับคณะกรรมการศูนย์ฯ
- ๗.๒ ขออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๗.๓ อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร
- ๗.๔ ติดตามการดำเนินงานพร้อมประเมินผล

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ เกษตรกรมีความรู้/เข้าใจ และสามารถปรับปรุงบำรุงดินให้มีประสิทธิภาพ
- ๘.๒ ดินอุดมสมบูรณ์ และมีคุณภาพดีขึ้น
- ๘.๓ ลดต้นทุนการผลิต

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

ตำบลวังศาล มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๗๑๓ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๒๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๘ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๙ และอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๖ ตามลำดับ

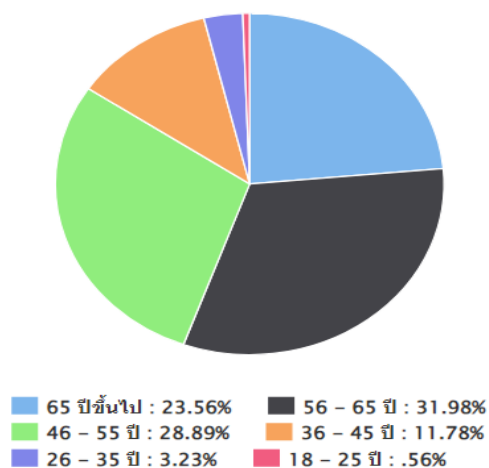
ตารางที่ ๑๐ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑๖๘	๒๓.๕๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๒๘	๓๑.๙๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๐๖	๒๘.๘๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๘๔	๑๑.๗๘
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๓	๓.๒๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๐.๕๖
รวม	๗๑๓	๑๐๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ครัวเรือนเกษตรกร 713.1

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๗ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ของตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

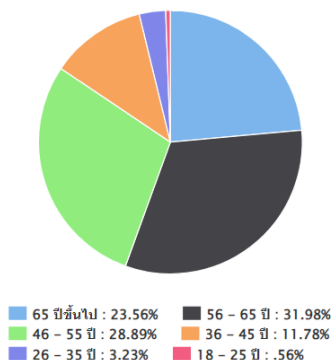
ตำบลวังศาล มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖๙๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗๗ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖๙๐	๙๖.๗๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๓	๒.๒๓

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลวังศาล ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙๐ รองลงมาคือเช่า จำนวน ๒๗๘ ครัวเรือน และ อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๕ ตามลำดับ

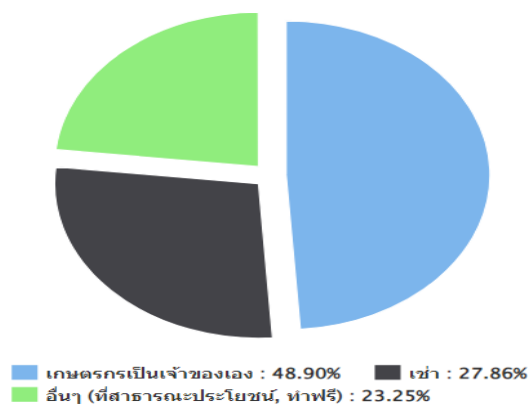
ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๔๘๘	๔๘.๙๐
เช่า	๒๗๘	๒๗.๘๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒๓๒	๒๓.๒๕

**เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

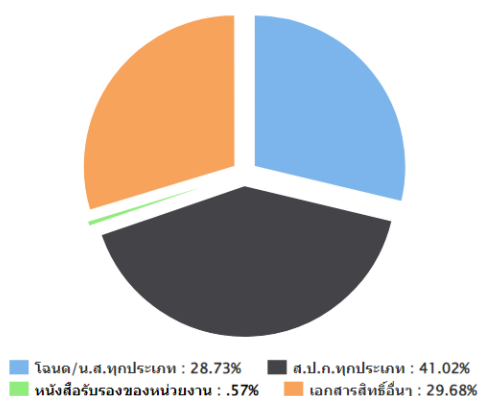
เกษตรกรตำบลวังศาล มีการถือครองเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๒๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๐๒ รองลงมาคือ ที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑๕๒	๒๑๗	๓	๑๕๗	๕๒๙

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน - ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๓ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร - สมาชิก - วิสาหกิจชุมชน ๖ แห่ง สมาชิก ๗๒ ราย สหกรณ์จำนวน - แห่ง สมาชิก - ราย และกลุ่มเกษตรกร - กลุ่ม สมาชิก - ราย

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลชัยเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ชัยเปิบ	-	-	๑	๑๓	-	-	๖	๗๒	-	-	-	-
รวม	-	-	๑	๑๓	-	-	๖	๗๒	-	-	-	-

ที่มา : ระบบสารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลวังศาล มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) - ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย - ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศสสัตว์	ปกริรป	
วังศาล	-	๑	๑	-	-	-	-	-	-
รวม	-	๓	๑	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ระบบรายงาน ศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลวังศาล มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๑ คน โดยมีอาสาปศุสัตว์ จำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๒ ราย และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ๑๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ชัยเปิบ	๐	๐	๐	๑๕	๑๒	๑๒	๐	๐	๒
รวม	๐	๐	๐	๑๕	๑๒	๑๒	๐	๐	๒

ที่มา : ระบบอาสาสมัครเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

นายพิทักษ์ พุทธรัตน์ 3 ม.12 ต.วังศาล อ.วังโป่ง จ.เพชรบูรณ์

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

-

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๒ ศูนย์

ตารางที่ ๑๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ ขยายพันธุ์พืชและไม้ ผลนอกฤดูตำบลวัง ศาล	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	วังศาล	นายสมยศ กองทอง	๐๘๘๕๖๗๗๔๔๘
๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ เลี้ยงไก่ไข่	ศูนย์การเรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๖	วังศาล	นายวิชัย โพธิ์รี	๐๖๕๔๔๙๓๔๗๖
๓	ศูนย์เรียนรู้ด้านการทำ ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๑	วังศาล	นายถ้ำทอง จันทร์ยาน	๐๖๒๙๐๗๓๘๔๕

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

-

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

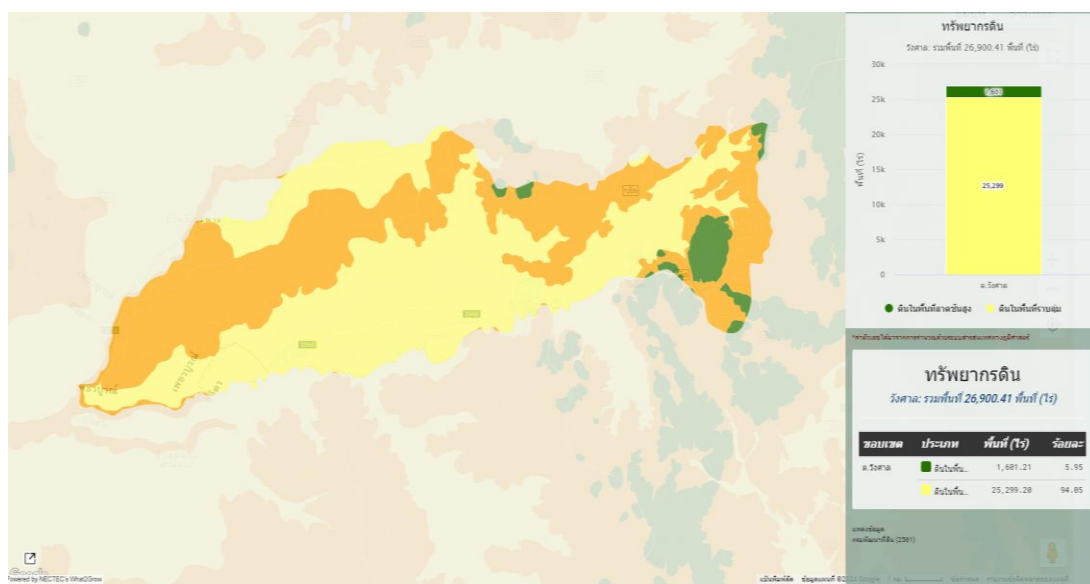
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

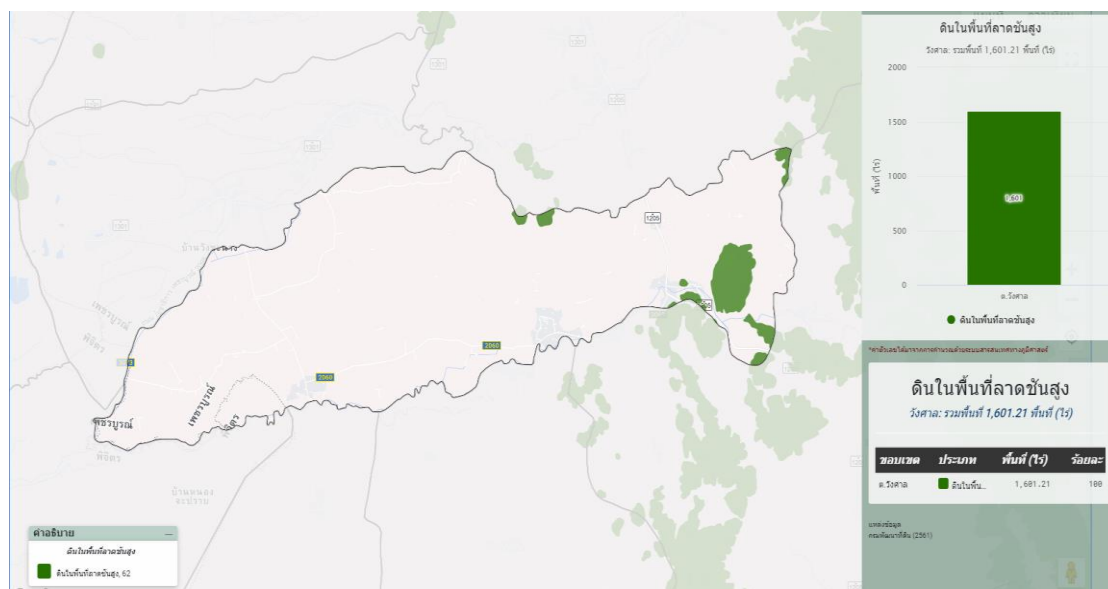
ตารางที่ ๑๘ แสดงประเภทดินในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเภท	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๑,๖๐๑	๕.๙๕
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๕,๒๙๙	๙๔.๐๕

ที่มา : Agri-Map Online แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๖

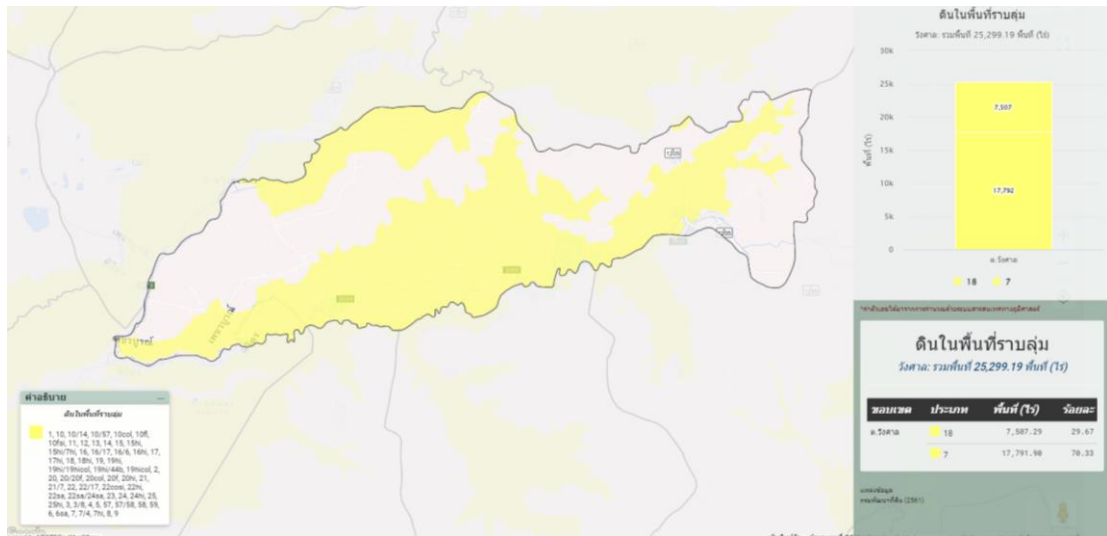

ภาพที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

ภาพที่ ๑๑ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินประเภทดินในพื้นที่ลาดชันสูง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

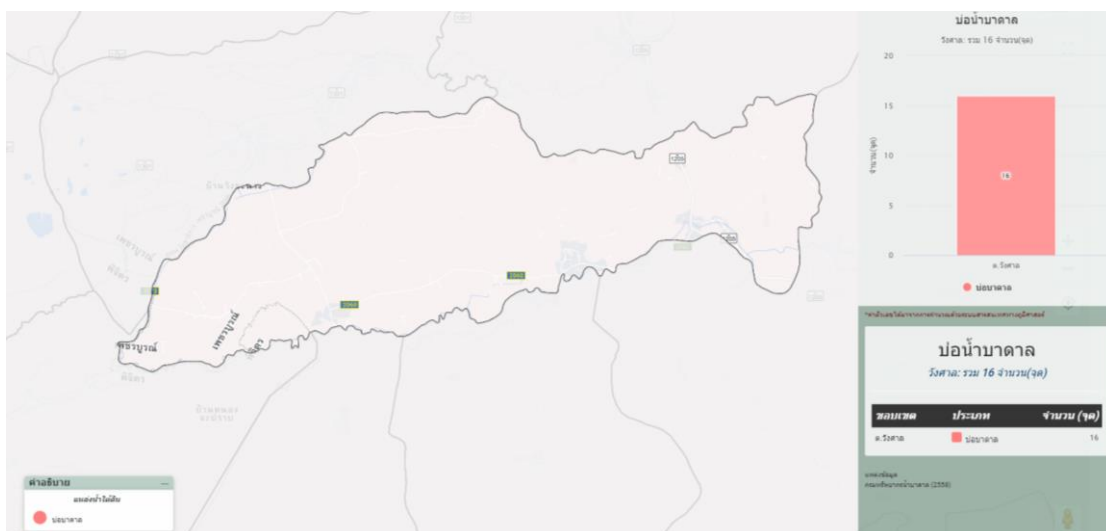

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินประเภทดินในพื้นที่ราบลุ่ม ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลวังศาล เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๐๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

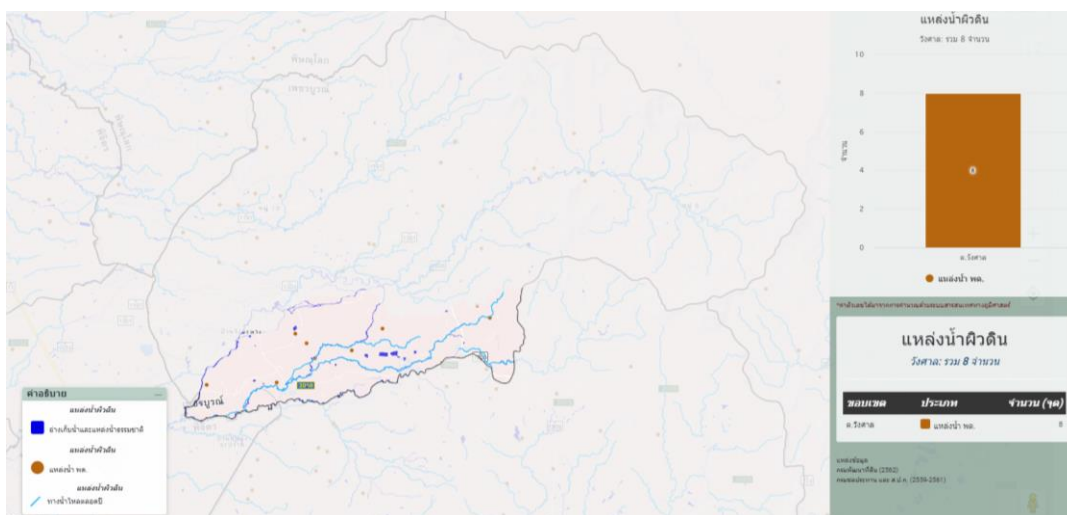
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลวังศาล จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมทั้งสิ้น ๑๖ บ่อ

ภาพที่ ๑๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็น **น้ำจืด** ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลวังศาล มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๘ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

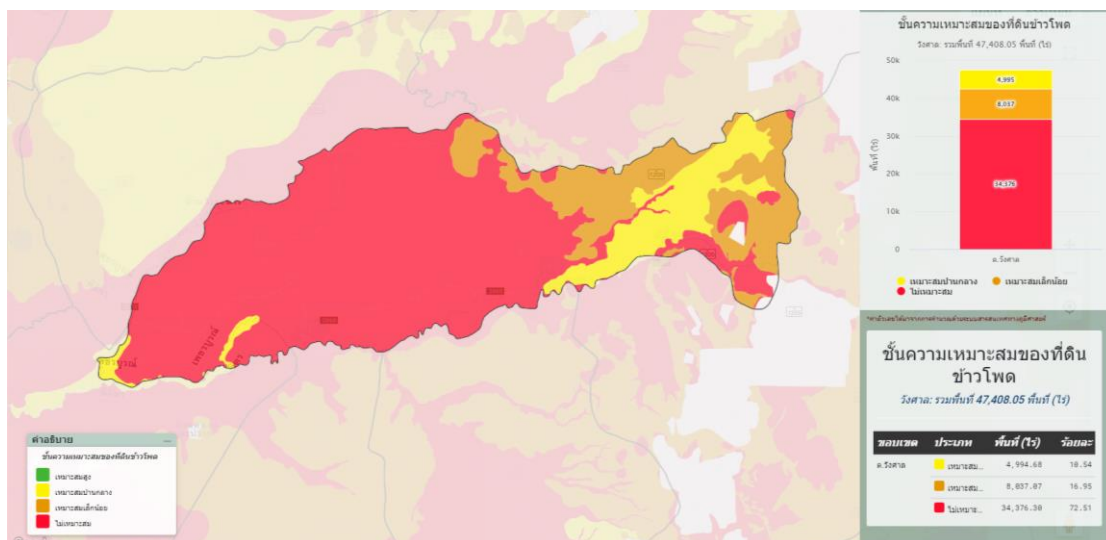
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๔๗,๔๐๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๙๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๓๐๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๓๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕

ตารางที่ ๑๔ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๒๐,๖๖๘ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลชัยเปิบ	๐	๔,๙๙๔	๘,๐๓๗	๓๔,๓๗๖	๔๗,๔๐๘

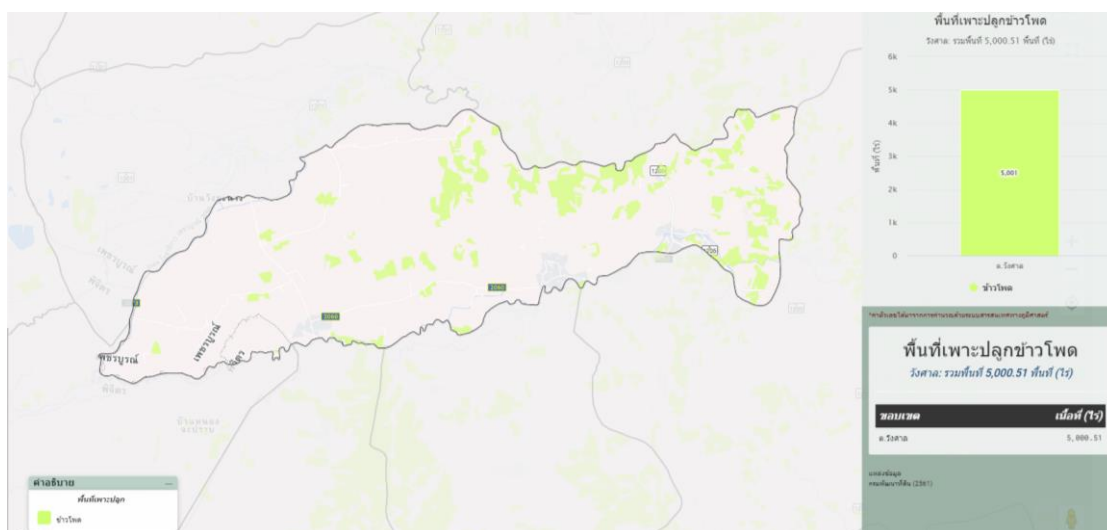
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่มีศักยภาพ)สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล อำเภอม่วงสามสิบ
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบลวังศาล จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๕,๐๐๑ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๓ บ้านบ้านดงลึก จำนวน ๑,๖๐๙ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเจริญ จำนวน ๙๗๘ ไร่

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

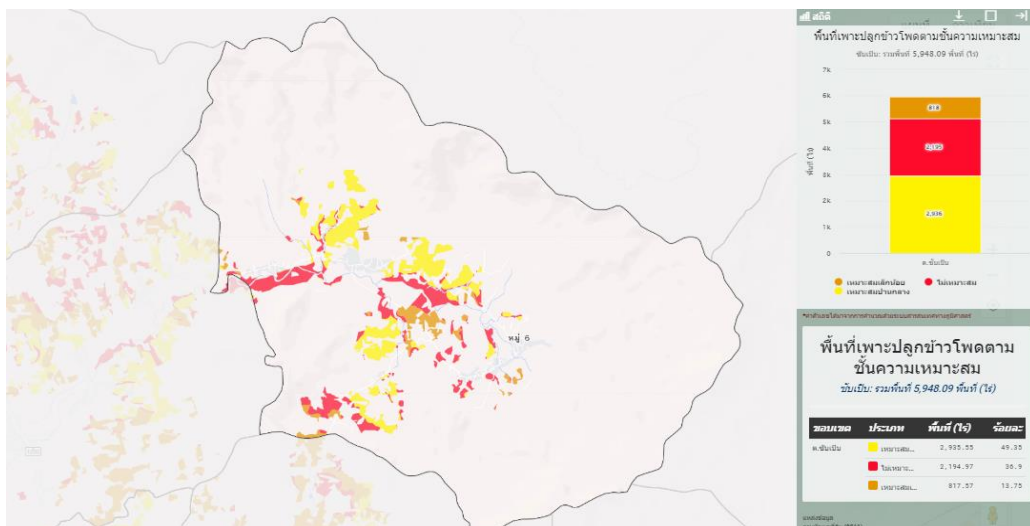
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๙๔๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒,๙๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒,๑๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙๐

ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๕,๙๔๙ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลวังศาล	๐	๒,๙๓๖	๘๑๘	๒,๑๙๕	๕,๙๔๙

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

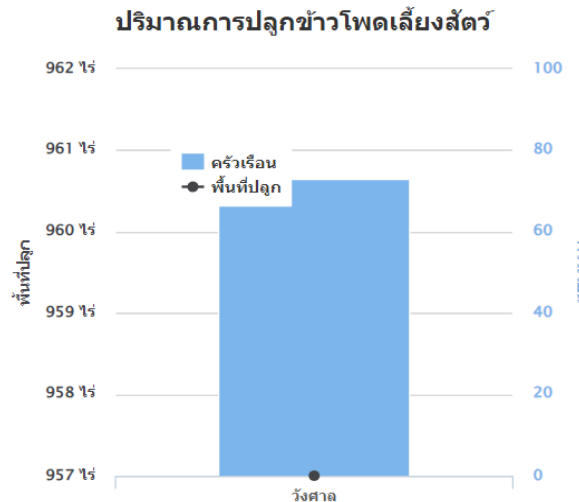
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลวังศาล มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๔,๒๘๗ ไร่ ๒๑๒ ครัวเรือน

ตารางที่ ๒๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
วังศาล	๗๓	๔,๕๗	๔,๕๗	๑,๐๕๒.๗	๑.๑
รวม	๗๓	๔,๕๗	๔,๕๗	๑,๐๕๒.๗	๑.๑

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของตำบลชัยเปิบ แบ่งเป็น ๒ ฤดู ได้แก่ ข้าวโพดฤดูฝน เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดในสภาพพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง ข้าวโพดฤดูแล้ง เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดในนาหลังฤดูทำนา มีการใช้เทคโนโลยีการผลิต ดังนี้

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้พันธุ์รับรองจากกรมวิชาการเกษตร
- (๒) การเตรียมดิน ใช้เครื่องจักรในการเตรียมดินและมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงดิน
- (๓) การปลูก ใช้เครื่องจักรกลและใช้แรงงานคนในการปลูก
- (๔) การเก็บเกี่ยว ใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวเพื่อความสะดวก ประหยัด ลดต้นทุนการผลิต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลวังศาล มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนกันยายน ปลูกสูงสุดในเดือนพฤษภาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างกรกฎาคมถึงเดือนมกราคมเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในตำบลวังศาล ดังนี้

ตารางที่ ๒๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน			←			△	→			▽		
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง		←		▽	→						←	△

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลวังศาล มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ...-....บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ๔,๕๕๐ บาท

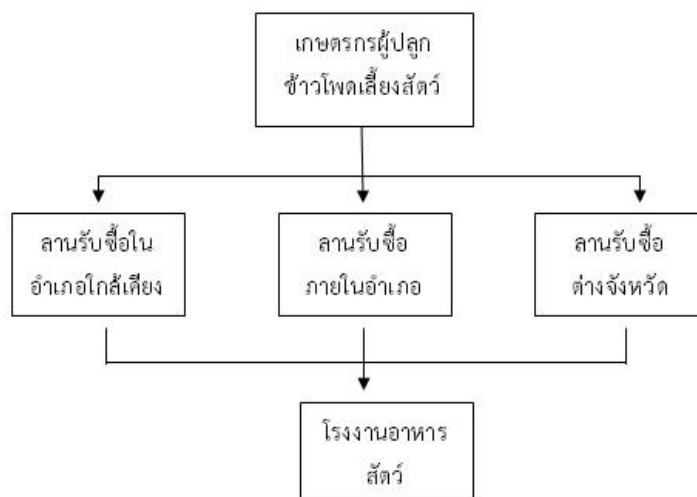
ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

รายการ	ในเขตชลประทาน		เขตชลประทาน		หมายเหตุ
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย	
เตรียมดิน ไถตะ ไถแปร	-	-	๖๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเมล็ดพันธุ์	-	-	๕๔๐	บาท/ไร่	
ค่าแรงปลูก	-	-	๑๕๐	บาท/ไร่	
ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	-	-	๒๗๐	บาท/ไร่	
ค่าปุ๋ย	-	-	๘๙๐	บาท/ไร่	
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ฉีดพ่นสารเคมี	-	-	๓๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเก็บเกี่ยวและขนส่ง	-	-	๘๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเช่า	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่	
รวม	-	-	๔,๕๕๐	บาท/ไร่	

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็นำผลผลิตไปขายกับลานรับซื้อในพื้นที่ภายในอำเภอที่ใกล้ที่สุด หรือเป็นลานรับซื้อที่เกษตรกรเป็นลูกไร่ หรือถ้าเป็นลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอรับซื้อในราคาถูกก็จะนำผลผลิตไปขายยังลานรับซื้อต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงที่รับซื้อในราคาที่สูงกว่า

(๑) วิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๒๓ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน ๑๐ แห่ง โดยตั้งอยู่ตำบลวังโป่ง จำนวน ๒ แห่ง ตำบลท้ายดง จำนวน ๓ แห่ง ตำบลวังหิน จำนวน ๓ แห่ง และตำบลซับเปิบ ๒ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

-

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

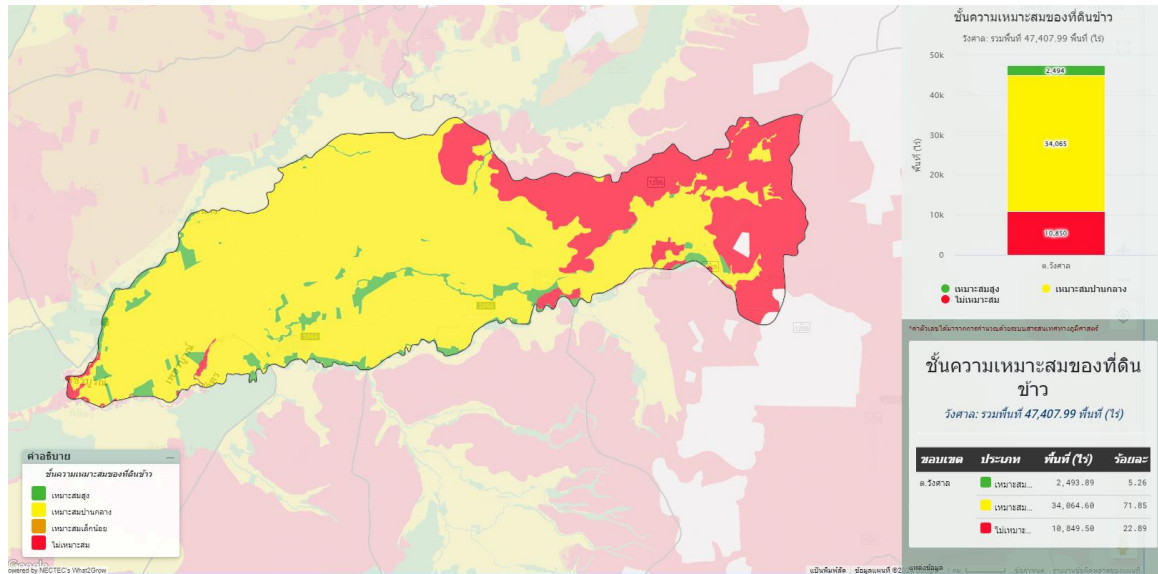
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๘,๑๐๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๙๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๑๓๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๓

ตารางที่ ๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๒๐,๖๖๘ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลวังศาล	-	๒๖,๙๗๓	-	๑,๑๓๑	๒๘,๑๐๕

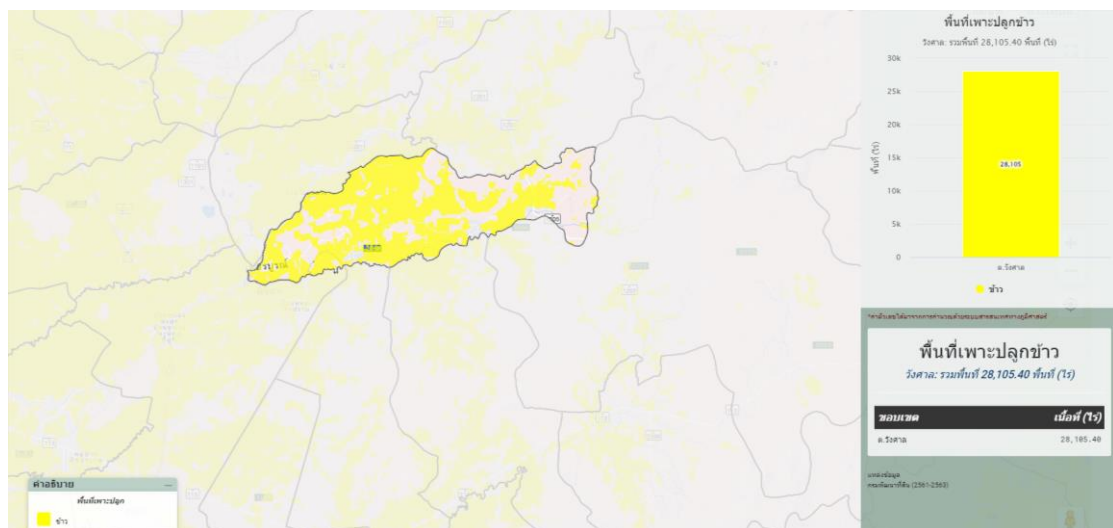
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๒๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๘,๑๐๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๑ บ้านวังศาล จำนวน ๒,๔๘๖ ไร่ รองลงมาคือ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเจริญ จำนวน ๑,๓๑๑ ไร่

ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาล
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

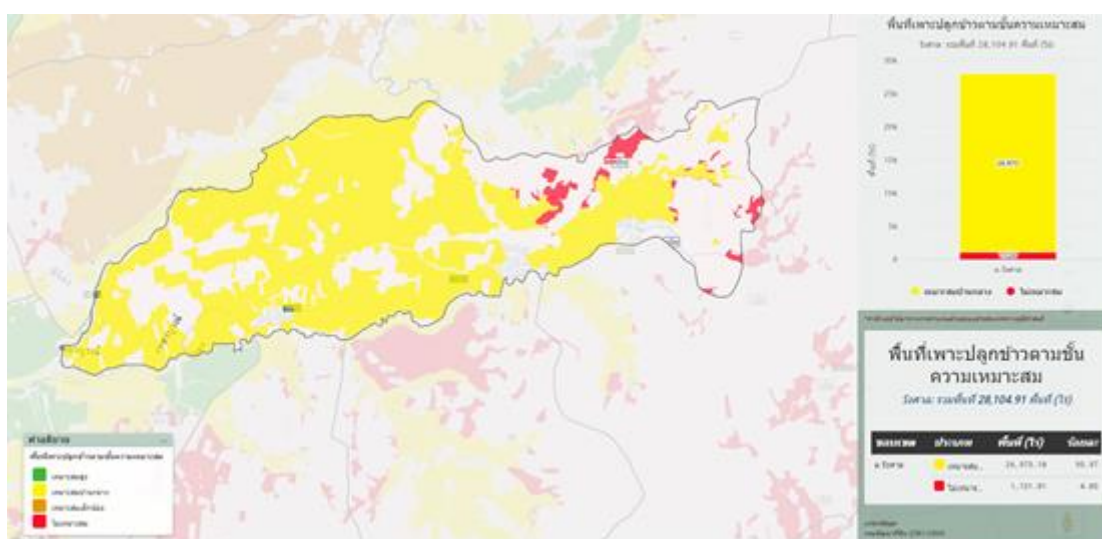
(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๒๘,๑๐๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๙๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๔๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๑

ตารางที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ๓,๔๘๔(ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลวังศาล	๐	๒๖,๙๗๓	-	๑,๑๓๑	๒๘,๑๐๕

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๒๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

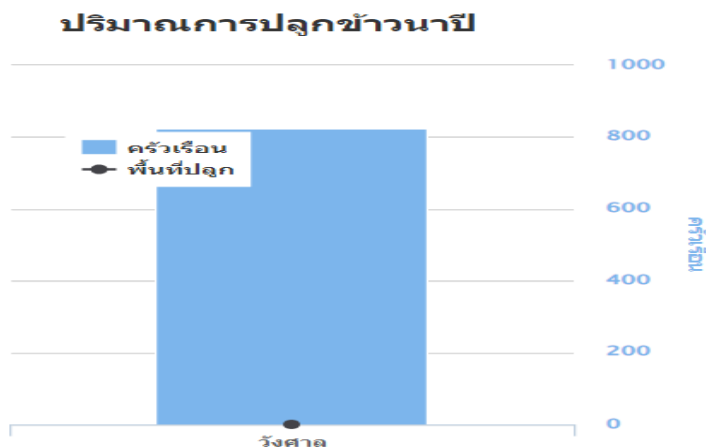
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลวังศาล มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๒,๕๔๔ ไร่ ๒๓๗ ครัวเรือน

ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าวตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
วังศาล	๘๒๕	๒๐,๗๑๘	๒๐,๗๑๘	๑๗,๖๑๐.๓	๐.๘๕
รวม	๘๒๕	๒๐,๗๑๘	๒๐,๗๑๘	๑๗,๖๑๐.๓	๐.๘๕

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลชัยเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้เมล็ดพันธุ์ดี
- (๒) การเตรียมดิน
- (๓) การปลูก
- (๔) ระบบการให้น้ำ
- (๕) การดูแลรักษา
- (๖) การใส่ปุ๋ย
- (๗) การเก็บเกี่ยว
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว						←	△	→		←	▽	→

สัญลักษณ์   ↔ ช่วงฤดูปลูก   △ ปลูกสูงสุด
                          ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว   ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๒๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลวังศาล มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกข้าว เป็นเงิน ....บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนปลูกข้าว เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท

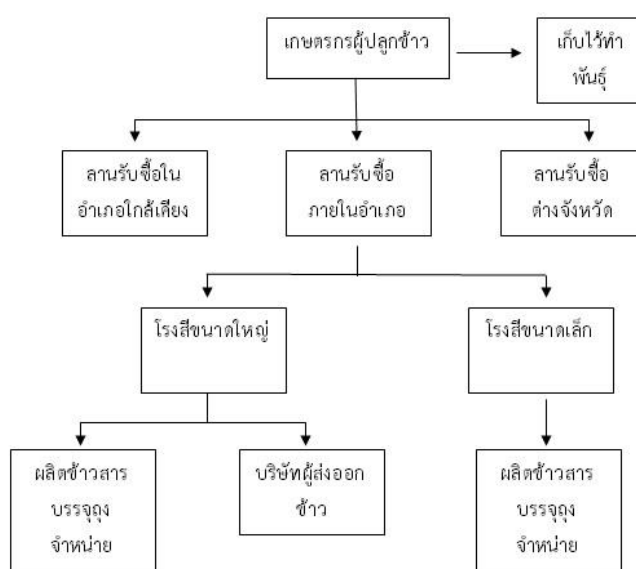
ตารางที่ ๒๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย		
ค่าเตรียมดิน ไถดะ ไถแปร	-	-	๗๐๐	บาท/ไร่		
ค่าเมล็ดพันธุ์	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ปลูก (หว่านแห้ง)	-	-	๕๐	บาท/ไร่		
ค่าสารกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ค่าปุ๋ยเคมี	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย(๒ ครั้ง)	-	-	๑๐๐	บาท/ไร่		
ค่าจ้างฉีดพ่นสารเคมี	-	-	๑๕๐	บาท/ไร่		
เก็บเกี่ยว	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่		
ค่าเช่า	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่		
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	-	-	๒๐๐	บาท/ไร่		
รวม	-	-	๔,๒๐๐	บาท/ไร่		

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็นำผลผลิตไปขายกับลานรับซื้อในพื้นที่ภายในอำเภอที่ใกล้ที่สุด หรือเป็นลานรับซื้อที่เกษตรกรเป็นลูกไร่ หรือถ้าเป็นข้าวพันธุ์ที่ลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอรับซื้อในราคาถูกก็จะนำผลผลิตไปขายยังลานรับซื้อต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงที่รับซื้อในราคาที่สูงกว่า

(๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๒๘ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน ๑๐ แห่ง โดยตั้งอยู่ตำบลวังโป่ง จำนวน ๒ แห่ง ตำบลท้ายดง จำนวน ๓ แห่ง ตำบลวังหิน จำนวน ๓ แห่ง และตำบลซับเปิบ ๒ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

-

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

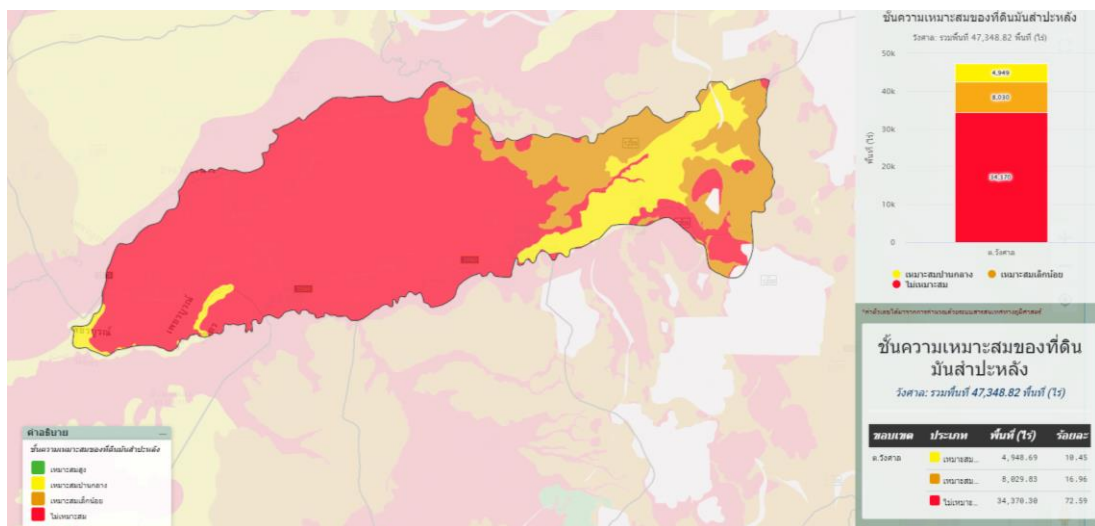
(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลซับเปิบ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔๗,๓๔๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔,๙๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๐๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๓๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕๙

ตารางที่ ๒๘ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง ๓๔,๓๗๐ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลซับเปิบ	-	๔,๙๔๘	๘,๐๒๙	๓๔,๓๗๐	๔๗,๓๔๘

ที่มา :

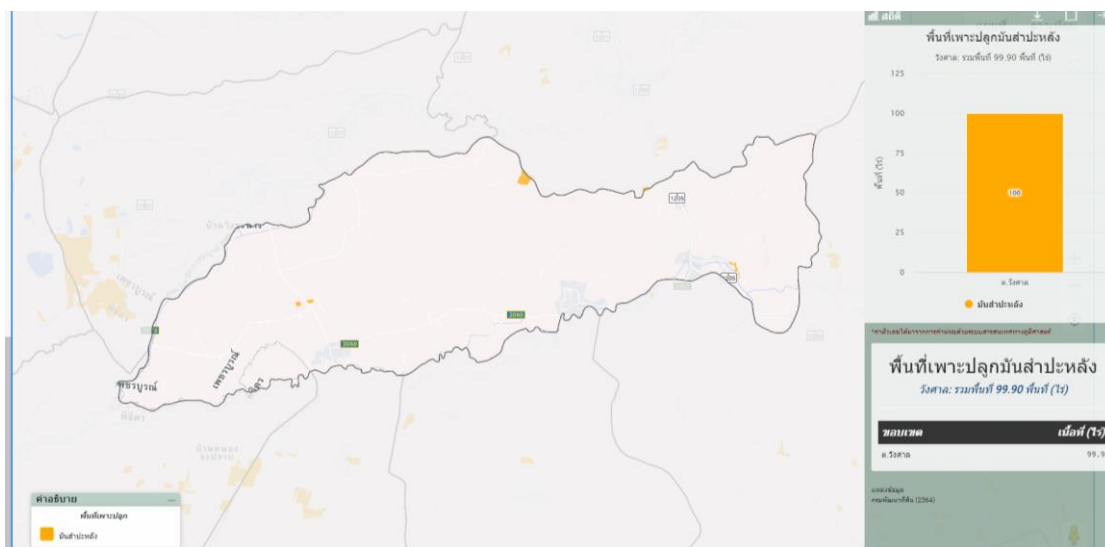
<http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๒๘ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกเจริญ จำนวน ๗๖ ไร่ รองลงมา คือ หมู่ที่ ๕ บ้านโคกหนองแสง จำนวน ๓๔ ไร่

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลวังศาลอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

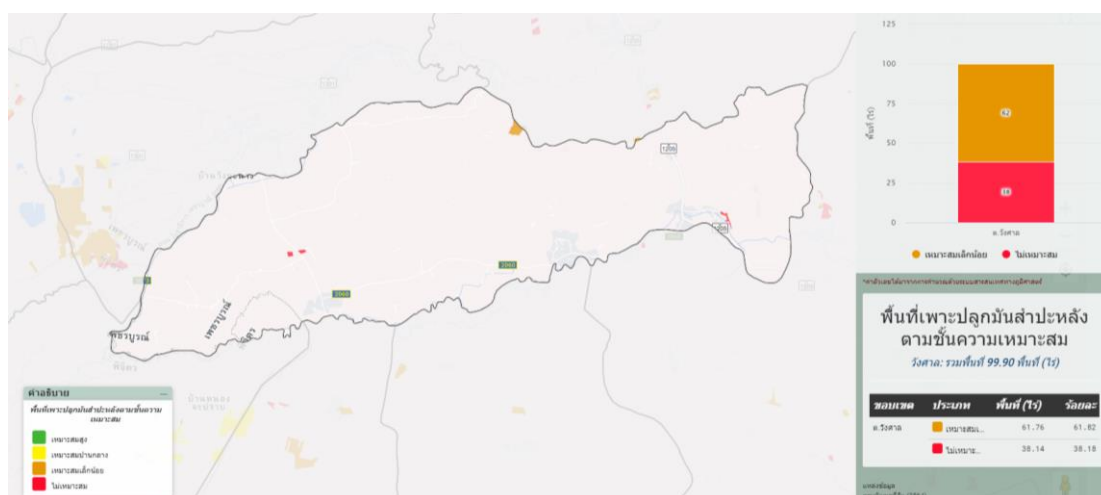
(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลวังศาล มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๘

ตารางที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง ๑๐๐ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก(S๑)	เหมาะสมปานกลาง(S๒)	เหมาะสมน้อย(S๓)	ไม่เหมาะสม(N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลวังศาล	๐	๐	๖๒	๓๘	๑๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๓๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสมตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

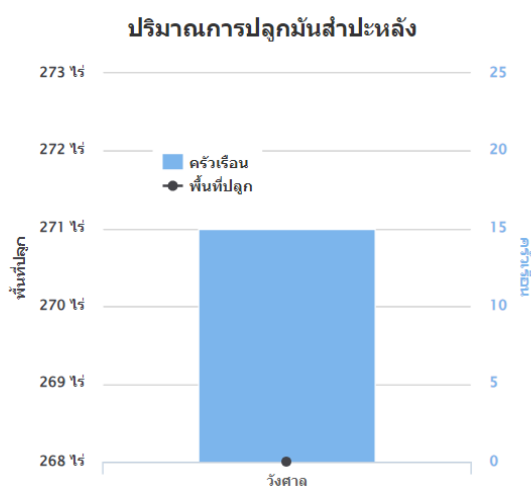
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลวังศาล มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๗๔๑ ไร่ ๕๑ ไร่ ๕๑ ไร่

ตารางที่ ๓๐ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
วังโป่ง	๑๕	๒๖๘	๒๖๘	๘๐๔	๓.๐๐
รวม	๑๕	๒๖๘	๒๖๘	๘.๔	๓.๐๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง ตำบลวังศาล อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี มีการคัดพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และผลิตพันธุ์ใช้เอง
- (๒) การเตรียมดิน มีการใช้เครื่องจักรในการเตรียมดินและมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงดิน
- (๓) การปลูก การจัดระยะปลูกให้สมกับสายพันธุ์ และดิน
- (๔) การใส่ปุ๋ย มีการผสมปุ๋ยเพื่อใช้เองช่วยลดต้นทุนการผลิต
- (๕) การเก็บเกี่ยว ใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวเพื่อความสะดวก ประหยัด ลดต้นทุนการผลิต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอวังโป่ง มีการปลูกมันสำปะหลัง ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายน ปลูกสูงสุดในเดือนเมษายน การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนเมษายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลังโรงงาน				△								
สัญลักษณ์	←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว		←.....→ ช่วงฤดูปลูก		△ ปลูกสูงสุด		▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด					

ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอวังโป่ง มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยพื้นที่ในเขตชลประทาน มีต้นทุนผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ...-....บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๔,๔๐๐ บาท

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์.

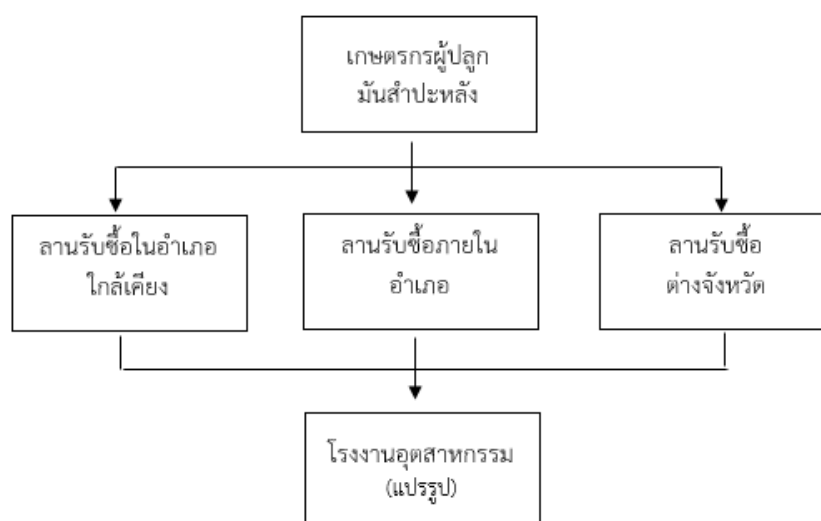
รายการ	ในเขตชลประทาน		เขตชลประทาน		หมายเหตุ
	จำนวน	หน่วย	จำนวน	หน่วย	
เตรียมดิน ไถดะ ไถแปร ยกร่อง	-	-	๗๐๐	บาท/ไร่	

ค่าท่อนพันธุ์	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่	
ค่าปลูก	-	-	๓๐๐	บาท/ไร่	
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช	-	-	๒๐๐	บาท/ไร่	
ค่าปุ๋ย	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่	
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ฉีดพ่นสารเคมี	-	-	๒๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเก็บเกี่ยว	-	-	๕๐๐	บาท/ไร่	
ค่าเช่า	-	-	๑,๐๐๐	บาท/ไร่	
รวม	-	-	๔,๕๐๐	บาท/ไร่	

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การผลิตมันสำปะหลังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคามันสำปะหลังที่แพงขึ้น และเมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วก็นำผลผลิตไปขายกับลานรับซื้อในพื้นที่ภายในอำเภอที่ใกล้ที่สุด หรือเป็นลานรับซื้อที่เกษตรกรเป็นลูกไร่ หรือถ้าลานรับซื้อในพื้นที่อำเภอรับซื้อในราคาถูกก็นำผลผลิตไปขายยังลานรับซื้อต่างอำเภอ หรือต่างจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงที่รับซื้อในราคาที่สูงกว่า

(๑) วิธีการตลาดมันสำปะหลัง เกษตรกรขายผลผลิตมันสำปะหลังในลักษณะต่างคนต่างขาย แยกวัดแบ่ง และขายคละ ไม่มีการแปรรูป

ภาพที่ ๓๒ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลังของอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน ๑๐ แห่ง โดยตั้งอยู่ ตำบลวังโป่ง จำนวน ๒ แห่ง ตำบลท้ายดง จำนวน ๓ แห่ง ตำบลวังหิน จำนวน ๓ แห่ง และตำบลซับเปิบ ๒ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑.ข้าว ๒.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๓.มะขามหวาน ๔.มะม่วง ๕.มันสำปะหลัง	๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. การระบาดของโรคและ แมลง ๓. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เสื่อมโทรม ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิตพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ผสมปุ๋ย ใช้เอง ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ให้ความรู้ ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๓. ปรับปรุงโครงสร้างดินให้ดีขึ้นโดยใช้อินทรีย์วัตถุ เช่นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ๔. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ หรือโครงการประกันรายได้	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑.เกษตรกรขาดความรู้ ๒.เกษตรกรไม่มีการ รวมกลุ่ม	๑.เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม ๒.เกษตรกรไม่มีความรู้ในการ บริหารจัดการกลุ่ม .	๑.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบแปลงใหญ่ ๒.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ๓.ส่งเสริมให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑.เกษตรกรขาดความรู้ด้าน การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร ๒.เกษตรกรขาดเครื่องมือใน การแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	๑.เกษตรกรขาดเครื่องมือ สำหรับแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร ๒.เกษตรกรขาดทักษะในการ แปรรูป	๑.ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๒.ให้ความรู้เกษตรกรเรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเพิ่ม มูลค่าของผลผลิต ๓.จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้กับกลุ่ม องค์กรเกษตรกร	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

๒.๒.๑ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๒๔ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths) ๑. เกษตรกรมีพื้นที่สำหรับการทำ การเกษตรและปลูกพืชหลายชนิด ๒. มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ๓. สภาพพื้นที่เอื้อต่อการปลูกพืชได้ หลากหลาย ๔. เกษตรกรSF, YSF สามารถรับ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ ๕. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการ เกษตร ๖. มีศพก.และศพก.เครือข่าย ๗. การคมนาคมสะดวก	จุดอ่อน (Weakness) ๑. เกษตรกรใช้สารเคมีด้านการเกษตรเยอะ ๒. ขาดแหล่งน้ำไว้ในฤดูแล้ง ๓. เกษตรกรยังขาดความรู้และเทคโนโลยีการผลิต สมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ๔. เกษตรกรต้นแบบมีน้อยและยังขาดทักษะการ ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่น ๕. ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร
โอกาส (Opportunity) ๑. มีการทำงานแบบบูรณาการ ร่วมกันจากหน่วยงานภาคี เครือข่าย และพร้อมให้การสนับสนุนความรู้ด้าน การเกษตร ๒. รัฐบาลมีนโยบายอาหารปลอดภัย (Food Safety) กระแสการรักษา สุขภาพ อาหารเพื่อสุขภาพ เป็นโอกาส ให้เพิ่มมูลค่าและรายได้จากผลผลิต ทางการเกษตร ๓. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีมีให้ เลือกหลากหลาย ๔. มีเทคโนโลยีสื่อโซเชียลมีเดีย ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๕. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในอัตรา ดอกเบี้ยต่ำ	SO (กลยุทธ์เชิงรุก) ๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ปลอดภัยที่ได้มาตรฐานรับรองระบบ GAP (SoSoO๒) ๒. ส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มการ ผลิต(แปลงใหญ่) (SoS๖O๑O๕) ๓. ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรและการแปรรูปผลผลิต การเกษตร (SoS๗O๓O๔)	WO (กลยุทธ์เชิงแก้ไข) ๑. การถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีแก่ เกษตรกร (W๓O๑O๓) ๒. โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอินทรีย์ พืช ปลอดภัย (W๑O๒) ๓. พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ สนับสนุนเกษตรกร รุ่นใหม่ YSF (W๔W๕O๓O๔) ๔. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงโครงสร้างดิน (W๑O๑) ๕. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทน แรงงาน (W๕O๕)
อุปสรรค (Threat) ๑. ภัยธรรมชาติ ๒. ราคาพืชผลทางการเกษตร ขึ้น-ลง ไม่แน่นอน ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด	ST (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) ๑. ส่งเสริมการใช้และผลิตสารชีว ภัณฑ์และถ่ายทอดความรู้การใช้ สารเคมีที่ถูกต้อง (SoT๓T๔) ๒. ส่งเสริมระบบการปลูกพืชให้ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และช่วง ฤดูกาล (SoS๓T๑T๓) ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการ รวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าทาง การเกษตร เพื่อต่อรองราคาและลด การแทรกแซงราคาของพ่อค้าคน กลาง (SoS๔T๒)	WT (กลยุทธ์เชิงรับ) ๑. ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูแล้ง (W๒T๑) ๒. ส่งเสริมเกษตรกรให้ใช้สารเคมีที่ถูกต้อง (W๑T๓) ๓. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรใช้แอปพลิเคชัน ติดตามข่าวสารทางการเกษตรทางช่องทางต่างๆ (W๓T๔)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปลูกพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์การเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการแปรรูปผลผลิตการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีแก่เกษตรกร
- ๒.๒ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๓ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF
- ๒.๔ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงโครงสร้างดิน
- ๒.๕ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ ส่งเสริมการใช้และผลิตสารชีวภัณฑ์และถ่ายทอดความรู้การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง
- ๓.๒ ส่งเสริมระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และช่วงฤดูกาล
- ๓.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มเพื่อขายสินค้าทางการเกษตร เพื่อต่อราคาและลดการแทรกแซงราคาของพ่อค้าคนกลาง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- ๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑.แนวทางการพัฒนา

ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ในอดีตการประกอบอาชีพของเกษตรกร อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ผ่านมาเป็นการผลิต เพื่อการบริโภค ในครัวเรือนและผลผลิตที่เหลือจะนำไปขายเป็นรายได้เพื่อซื้อปัจจัยในการดำรงชีวิต มีการใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานสัตว์เป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นหลักและประกอบกิจกรรมอื่นเป็นรายได้เสริมหรือเป็นแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เช่นการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกพืชผักและพืชสมุนไพรแบบสวนหลังบ้าน การเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อบริโภค การเลี้ยงสัตว์เล็กเพื่อเป็นเงินออม การเลี้ยงสัตว์ใหญ่เพื่อใช้งานและการเลี้ยงปลาเพื่อเป็นแหล่งอาหาร เป็นต้น กล่าวคือมีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจเพื่อการยังชีพหรือเพียงพอและผลผลิตเหลือจึงนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ในการดำรงชีวิต

ลักษณะการผลิต เทคนิค และระบบ

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันเกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิต จากอดีต ที่เคยประกอบอาชีพการเกษตรแบบเพียงพอ มีการประกอบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีกิน มีใช้ ไม่เป็นหนี้ ชีวิตมีความสุขมาเป็นการผลิตกิจกรรมการเกษตรเชิงเดี่ยว และพึ่งพากิจกรรมการเกษตรเพียงไม่ ก็ชนิดโดยมุ่งหวังผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก มีการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีและพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกเป็นหลัก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและเกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน กิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นแหล่งอาหารในครัวเรือนหรือรายได้เสริมถูกละเลย ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นในขณะที่รายรับไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนเป็นผลต่อการดำรงชีพและทำให้มีภาระหนี้สินผูกพันเพิ่มขึ้นทุกปี

นอกจากนี้การใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่มากเกินไปเกินขอบเขต ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและทำลายความสมดุลของระบบนิเวศเกษตร ส่งผลกระทบต่อแหล่งอาหารตามธรรมชาติ ในท้องถิ่นรวมทั้งต่อการพัฒนาระบบและรูปแบบการผลิตการเกษตรที่ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่สมดุลของธรรมชาติมากขึ้น

ปัจจัย/เงื่อนไข ในการพัฒนาผลตอบแทนที่ได้

(๓) ปัจจัย/เงื่อนไขในการพัฒนา

- ๔) มุ่งเน้นให้เกิดการผสมผสานกิจกรรม/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ จังหวัดบูรณาการ (CEO) และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ โดยจะต้องสอดคล้องกับปัญหาและตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร รวมทั้งไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันและกัน
- ๕) มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยมีเกษตรกรและชุมชนเป็นศูนย์กลาง และชุมชนจะต้องเป็นผู้คิด ผู้ทำ และผู้ประเมินผลการกระทำด้วยตนเองทุกขั้นตอน
- ๖) มุ่งเน้นให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) ไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการพัฒนานตนเองอย่างยั่งยืน

(๔) ผลตอบแทนที่ได้

- ๕) มีรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเครือข่ายพัฒนาการเกษตร
- ๖) มีการเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐ องค์กรเกษตรกร กลุ่มอาชีพ แกนนำ และหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในชุมชน
- ๗) ชุมชนมีแหล่งความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม และสามารถนำไปปรับใช้ในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้และฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตร
- ๘) เกิดพื้นที่นำร่องที่เน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรอันจะเป็นแบบอย่างสำหรับการขยายผลต่อไป

กลยุทธ์ทางเลือก

(๔) แผนถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี เน้นการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดที่สำคัญในลักษณะของกลุ่มพัฒนาการผลิต หรือศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตของชุมชน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) และสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพการผลิตของชุมชน โดยให้มีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีวิทยากรเกษตรกร รวมทั้งกำหนดรูปแบบในการจัดการ ทั้งในช่วงของภาครัฐ องค์กรเกษตรกร และภาคเอกชนที่ชัดเจน

ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้งาน/โครงการเดียวกัน โดยมีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตควบคู่กับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลาง ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีวิทยากรเกษตรกร มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งมีการบริหารจัดการกลุ่มและกองทุนหมุนเวียน โดยให้เกษตรกรในชุมชนจัดทำข้อตกลงระเบียบและข้อบังคับ เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาการผลิตและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

(๕) แผนการลงทุน(แผนธุรกิจชุมชน) เน้นการส่งเสริมองค์กรเกษตรกร หรือชุมชนในการพัฒนาการผลิตพืช ประมงและปศุสัตว์รวมทั้งการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตรของชุมชนให้เป็นสินค้าเกษตรในลักษณะวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยและเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง และตรงกับความต้องการของตลาด ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรในลักษณะวิสาหกิจชุมชน มีการรวมตัวเป็นกลุ่มมีระบบการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม มีการถ่ายทอดความรู้โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง มีจุดถ่ายทอดและวิทยากรเกษตรกร โดยมุ่งเน้นปรับปรุงคุณภาพผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งผลิตที่รองรับความต้องการของตลาด

(๖) แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ องค์กรเกษตรกร และชุมชนในการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมการเกษตรในระดับไร่นา รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล ลักษณะงาน/โครงการภายใต้แผนงาน เป็นการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและเกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในระดับไร่นา การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการให้มีการใช้ปุ๋ยเคมี อย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันและแก้ไขดินเสื่อมโทรม รวมทั้งการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๔) แผนพัฒนาจังหวัดบูรณาการ (CEO) เน้นการบูรณาการแผนถ่ายทอดเทคโนโลยี แผนการลงทุน(แผนธุรกิจชุมชน) และแผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร) โดย คัดเลือกหรือผสมผสานโครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ ลักษณะโครงการ/กิจกรรม เป็นการคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม หรือผสมผสานโครงการ/กิจกรรม จากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่ได้จากการจัดทำเวทีชุมชนและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดลงสู่พื้นที่แบบบูรณาการ

(๕) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แผน ๔ ปี เน้นการทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผนชุมชน) ที่ได้จากการจัดทำเวทีชุมชน โดยให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาโครงการ/กิจกรรม ตามความต้องการของชุมชนไปจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (แผน ๔ ปี)

(๖) แผนแก้ไขปัญหาความยากจนด้านการเกษตร เน้นการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้มีความรู้ได้น้อยด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำแผนพัฒนากิจกรรมกลุ่ม และแผนพัฒนาอาชีพของตนเอง โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เช่น ควรจะผลิตอะไร จะต้องใช้เงินทุนเท่าไร จะทำการผลิตเพื่อบริโภคหรือเพื่อขาย ถ้าขายจะขายที่ไหนและขายอย่างไร เป็นต้น ตลอดจนการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ให้กับเกษตรกร ทั้งนี้หน่วยงานราชการสนับสนุนเงินทุนและปัจจัยการผลิตเพื่อช่วยเสริมให้แผนการผลิตของเกษตรกรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในลักษณะเงินอุดหนุนตามความต้องการของเกษตรกร

โครงการ/กิจกรรม

- (๑) แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี
  - ๑.โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
  - ๒.โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์
- (๒) แผนการลงทุน (ธุรกิจชุมชน)
  - ๑.โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- (๓) แผนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - ๑.โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. หลักการและเหตุผล

ดิน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการผลิตพืช เพราะจัดได้ว่าเป็นแหล่งธาตุอาหารที่สำคัญของพืช แต่เนื่องจากการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องและไม่ถูกวิธี มีการใช้ปุ๋ยเคมีโดยเน้นธาตุอาหารหลัก คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม เป็นส่วนใหญ่ โดยไม่ได้คำนึงถึงปริมาณและชนิดของธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เช่น ธาตุอาหารในดินน้อยเกินไป / มากเกินไป สมดุลของธาตุอาหารในดินสูญเสียไป คุณสมบัติของดินเปลี่ยนไปไม่เหมาะที่จะเพาะปลูก เป็นต้น ข้างล่างส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตในเรื่องปริมาณของปุ๋ยที่ใช้ในแต่ละครั้งอีกด้วย หากเกษตรกรมีความรู้ด้านการจัดการดินอย่างถูกวิธี มีการตรวจสอบคุณภาพดิน ลักษณะดิน รวมถึงปริมาณธาตุอาหารในดินก่อนการเพาะปลูกก็จะสามารถช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ในปัจจุบันเกษตรกรสามารถขอรับคำปรึกษาและรับการบริการตรวจวิเคราะห์ดินได้จากหน่วยงานราชการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่มักเกิดปัญหาขอบเขตในการให้บริการที่มีอย่างจำกัด หน่วยงานตั้งอยู่ไกลจากพื้นที่และผลการตรวจวิเคราะห์ที่ได้ก็ล่าช้าไม่ทันระยะเวลาที่เกิดปัญหา หากเกษตรกรสามารถวิเคราะห์และตรวจคุณภาพดินได้เองหรือมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถอยู่ในพื้นที่ก็จะช่วยประหยัดเวลาและนำผลการวิเคราะห์มาปรับใช้ให้ทันต่อเหตุการณ์ได้ ซึ่งในปัจจุบันได้มีงานวิจัยต่างๆเข้ามารองรับ และมีการผลิตชุดตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่ายสำหรับการใช้วิเคราะห์ธาตุอาหารในดินเบื้องต้น ผสานกับโปรแกรมการวิเคราะห์ดินและปุ๋ยที่หน่วยงานต่างๆพัฒนาขึ้นทำให้สามารถรู้ผลการวิเคราะห์และได้คำแนะนำในการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของพืชได้สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งหากเกษตรกรสามารถตรวจวิเคราะห์ดินและธาตุอาหารในดินก่อนการเพาะปลูกได้ก็จะเป็นการลดรายจ่ายในเรื่องของการใช้ปุ๋ยได้อีกทาง

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานเกษตรอำเภอลำปาง ได้เล็งเห็นประโยชน์จากการจัดการดินและการตรวจสอบคุณภาพดินก่อนการเพาะปลูก จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการตรวจสอบธาตุอาหารในดินก่อนการเพาะปลูก ขึ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถในการจัดการดินและตรวจวิเคราะห์สภาพหรือความต้องการของดินก่อนการเพาะปลูกให้แก่เกษตรกรภายในชุมชนได้ ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับดินได้ในระยะยาว และยังเป็นการลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยได้อีกทางหนึ่งด้วย

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการดินและปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้ชุดตรวจคุณภาพดินได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถวิเคราะห์และประเมินการใช้ปุ๋ยและจัดการปัญหาด้านดินได้

๓. สถานที่ดำเนินการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (สถานที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม)

๔. ระยะเวลาการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ในพื้นที่ ๕ ตำบลๆ ละ ๕๐ ราย รวม ๒๕๐ ราย

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ละ ๕๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการฯ และผู้นำหมู่บ้านเพื่อวางแผนโครงการ
๒. ประชาสัมพันธ์โครงการให้แก่ผู้สนใจ
๓. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล
๔. ฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
๕. ประเมินผลโครงการ

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดการปัญหาการขาดธาตุอาหารในดินได้อย่างถูกต้อง
๒. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้ชุดตรวจดินได้อย่างถูกต้องและประเมินคุณภาพของดินได้อย่างถูกต้อง
๓. ลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรโดยลดการใช้ปุ๋ยเคมี

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
๒. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล

โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรในอำเภอวังโป่ง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และมีการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก เกษตรกรประสบปัญหาเรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช และแมลงศัตรูพืชเป็นอย่างมาก เนื่องจากการใช้สารเคมีส่งผลเสียหลายด้านทั้งทำให้ต้นทุนการผลิตสูง โรคและแมลงดื้อยาสารพิษตกค้างและยังส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ดังนั้นเพื่อให้เข้ากับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงมีแนวคิดที่จะขยายเชื้อจุลินทรีย์เพื่อควบคุมศัตรูพืช เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา, เชื้อราบิวเวอเรีย ซึ่งไม่มีพิษตกค้างต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปริมาณการใช้สารเคมีสารฆ่าแมลงต้องห้าม และส่งเสริมให้เกษตรกรมาใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภคสินค้าเกษตร ส่งผลให้สินค้าเกษตรมีราคาสูงขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ผู้นำหมู่บ้านและเกษตรกรมีความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยชีวภาพ และการใช้สารชีวภัณฑ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไม่เผยแพร่ได้

๒.๒ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค

๒.๓ เพื่อเป็นอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๔ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตสินค้าการเกษตร

๒.๕ เพื่อให้เกษตรกรทราบประโยชน์ของจุลินทรีย์ควบคุมโรค แมลงศัตรูพืช

๓. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลซำเปิบและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ตำบลๆ ละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินการ

๗.๑ จัดประชุมชี้แจงโครงการกับคณะกรรมการศูนย์ฯ

๗.๒ ขออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ

๗.๓ อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร

๗.๔ ติดตามการดำเนินงานพร้อมประเมินผล

๘.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรมีความรู้และเข้าใจเรื่องการใช้สารชีวภัณฑ์ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องวิธี

๘.๒ ลดการใช้สารเคมี เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค

๘.๓ ช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘.๔ ลดต้นทุนการผลิตสินค้าการเกษตร

๘.๕ เกษตรกรทราบประโยชน์ของจุลินทรีย์ในการควบคุมโรค และแมลงศัตรูพืช

๙. ผู้รับผิดชอบ

- สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑. หลักการและเหตุผล

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในพื้นที่ตำบลซับเปิบเป็นกลุ่มแม่บ้านที่เกิดจากการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆเป็นรายได้เสริมหลังจากเว้นว่างจากการทำการเกษตร โดยเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า งานฝีมือต่างๆสามารถสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกได้ในส่วนหนึ่ง สมาชิกส่วนใหญ่จัดได้ว่ามีฝีมือ และความชำนาญอยู่พอสมควรยังขาดแต่เพียงเทคนิค ความรู้หรือแนวคิดในการบริหารจัดการกลุ่ม จึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ภายนอกเข้ามาเสริมทักษะในส่วนที่ยังขาด หรือไม่มีความถนัด เพื่อที่จะทำให้การรวมกลุ่มเป็นไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้/เข้าใจ ในการบริหารจัดการกลุ่มทำให้กลุ่มมีความก้าวหน้า และยั่งยืน
- ๒.๒ เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพหรือมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้น
- ๒.๓ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม

๓. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๒ และ หมู่ ๙ ตำบลซับเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ม.๒ และหมู่ ๙ ต.ซับเปิบ อ.วังโป่ง

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลซับเปิบ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินการ

- ๗.๑ จัดประชุมชี้แจงโครงการกับคณะกรรมการศูนย์ฯ
- ๗.๒ ขออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๗.๓ อบรมถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรฯ
- ๗.๔ ติดตามการดำเนินงานพร้อมประเมินผล

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้/เข้าใจในการบริหารจัดการกลุ่ม
- ๘.๒ กลุ่มมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน
- ๘.๓ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้ออกสู่ชุมชนและสามารถต่อยอดความคิดไปสู่อนาคตได้

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบลซับเปิบ
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลซับเปิบ

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

๑. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ในอำเภอวังโป่งเป็นพื้นที่เหมาะแก่การเกษตร โดยเฉพาะการทำไร่และทำนา เกษตรกรจึงมีการทำนาและทำไร่ตลอดทั้งปี ทำให้ดินเกิดสภาพเสื่อมโทรม จุลินทรีย์ในดินถูกทำลาย ทำให้ต้องใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น เกษตรกรจึงต้องเสียเงินในการซื้อปุ๋ยเคมีเป็นอันมาก การปรับปรุงบำรุงดินจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับสภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ และลดต้นทุนในการผลิต

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้/เข้าใจ และสามารถปรับปรุงบำรุงดินให้มีประสิทธิภาพได้
- ๒.๒ เพื่อปรับสภาพดินให้สมบูรณ์ มีคุณภาพดีขึ้น
- ๒.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ ๕ ตำบล

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. เป้าหมาย

เกษตรกร ๕ ตำบลๆ ละ ๕๐ ราย

๖. งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๗. วิธีการดำเนินการ

- ๗.๑ จัดประชุมชี้แจงโครงการกับคณะกรรมการศูนย์ฯ
- ๗.๒ ขออนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
- ๗.๓ อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร
- ๗.๔ ติดตามการดำเนินงานพร้อมประเมินผล

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑ เกษตรกรมีความรู้/เข้าใจ และสามารถปรับปรุงบำรุงดินให้มีประสิทธิภาพ
- ๘.๒ ดินอุดมสมบูรณ์ และมีคุณภาพดีขึ้น
- ๘.๓ ลดต้นทุนการผลิต

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- สำนักงานเกษตรอำเภอวังโป่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล